

Evaluatierapport project Veilig Uitgaan

Samenvatting

In 2023 is het project Veilig Uitgaan gestart. Het project had als doel te werken aan een veiliger, gezonder, transparanter, meer divers & sociaal en professioneler uitgaansklimaat op Urk.

In de afgelopen jaren zijn diverse stappen ondernomen onder regie van het project Veilig Uitgaan. Zo is onder andere het honkenbeleid vernieuwd, is het rookbeleid ingevoerd, is de samenwerking met de horeca versterkt en zijn outreachende jongerenwerkers aangesteld en ingezet. Daarnaast is gewerkt aan het stimuleren van positieve initiatieven die bijdragen aan een gezond en veilig vrijetijdsaanbod voor jongeren.

Dit evaluatierapport geeft een samenvatting van de belangrijkste uitkomsten van de evaluatie van het project Veilig Uitgaan. De uitkomsten zijn weergegeven vanuit het perspectief van jongeren, ouders en professionals. Per doelgroep wordt ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen rondom middelengebruik, uitgaan bij vrienden thuis, uitgaan in de commerciële horeca, uitgaan binnen paracommerciële verenigingen en uitgaan in honken. Op basis hiervan zijn de belangrijkste conclusies uitgewerkt.

De evaluatie laat zien dat het uitgaansleven op Urk in de afgelopen jaren op verschillende onderdelen veiliger, gezonder, transparanter en professioneler is geworden. Het doel 'meer divers & sociaal' heeft nog de nodige aandacht. Uit de evaluatie blijkt dat de manier waarop jongeren elkaar ontmoeten aan het veranderen is. Ontmoetingen vinden steeds vaker plaats in de privésfeer, terwijl jongeren ook behoefte blijven houden aan toegankelijke, betaalbare en diverse ontmoetingsmogelijkheden waar ze, naast hun eigen vriendenkring, ook anderen kunnen ontmoeten. Ook laat de evaluatie zien dat alcoholgebruik nog sterk genormaliseerd is. Daarnaast blijkt dat het honkenbeleid (structurele groepsbijeenkomsten) en de regeling voor incidentele groepsbijeenkomsten goed functioneren en hebben bijgedragen aan minder overlast. Ook is gebleken dat het horeca-aanbod afneemt.

Inhoud

1	Inleiding	6
2	Doel	7
2.1	Doel evaluatie project Veilig Uitgaan.....	7
2.2	Doelen project Veilig Uitgaan	7
2.2.1	Uitgaan kan veiliger doordat:	7
2.2.2	Uitgaan kan gezonder doordat:	7
2.2.3	Uitgaan kan transparanter doordat:	7
2.2.4	Uitgaan kan meer divers & sociaal doordat:	8
2.2.5	Uitgaan kan professioneler doordat:	8
2.3	Beoogde beleidsproducten project Veilig Uitgaan	8
3	Terugblik project Veilig Uitgaan:	9
3.1	Aanleiding	9
3.2	Unanieme motie ‘Zorg om jeugdhonken’ - 3 oktober 2019.....	9
3.3	Evaluatieverslag jeugdhonkenbeleid – Oktober 2021	9
3.4	Bestuursopdracht Veilig Uitgaan – 15 oktober 2022.....	11
3.5	Projectplan Veilig Uitgaan – 14 maart 2023	12
3.6	Beleidsnotitie groepsbijeenkomsten Lemster-, Kamper- en Zwolsehoek – 10 juli 2023.....	12
3.7	Vaststelling beleid groepsbijeenkomsten – mei 2024.....	12
3.8	Uitvoering beleid groepsbijeenkomsten – september 2024	14
3.9	Evaluatie project Veilig Uitgaan – Najaar 2026.....	14
4	Methodiek	15
4.1	Onderzoek Veilig Uitgaan 2026	15
4.1.1	Online enquête Veilig Uitgaan 2026	15
4.1.2	Telefonische benadering respondenten	16
4.1.3	Informatieavond Veilig Uitgaan	16
4.1.4	Aanvullende gesprekken professionals	16
4.1.5	Input afdelingen intern gemeente Urk	16
5	Evaluatie project Veilig Uitgaan.....	17
5.1	Veilig Uitgaan.. in (jeugd-)honken op Urk.....	17
5.1.1	Resultaten uit de praktijk.....	17
5.1.1.1	Structurele groepsbijeenkomsten ((jeugd-)honken)	17
5.1.1.2	Incidentele groepsbijeenkomsten	18
5.1.2	Resultaten uit het onderzoek Veilig Uitgaan.....	19
5.1.3	Deelconclusies.....	21
5.2	Veilig uitgaan.. (bij vrienden) thuis	22
5.2.1	Resultaten uit de praktijk.....	22
5.2.2	Resultaten uit het onderzoek Veilig Uitgaan.....	22
5.2.3	Deelconclusie	24
5.3	Veilig uitgaan.. in (commerciële) horeca op Urk.....	25
5.3.1	Resultaten uit de praktijk.....	25

5.3.1.1	<i>Horecaoverleg</i>	25
5.3.1.2	<i>Rookbeleid</i>	25
5.3.1.3	<i>Outreachingde jongerenwerkers (Caritas)</i>	26
5.3.1.4	<i>Positieve initiatieven</i>	26
5.3.1.5	<i>Horecaconvenant</i>	27
5.3.1.6	<i>Beveiliging oude dorp</i>	27
5.3.2	Resultaten uit het onderzoek Veilig Uitgaan	28
5.3.3	Deelconclusies	29
5.4	Veilig Uitgaan.. in (paracommerciële) verenigingen op Urk	31
5.4.1	Resultaten uit de praktijk	31
5.4.2	Resultaten uit het onderzoek Veilig Uitgaan	32
5.4.3	Deelconclusies	33
5.5	Veilig Uitgaan.. met middelengebruik	34
5.5.1	Resultaten uit de praktijk	34
5.5.2	Resultaten uit het onderzoek Veilig Uitgaan	35
5.5.3	Deelconclusies	36
5.6	Veilig uitgaan.. binnen de integrale samenwerking	38
5.6.1	Integrale projectgroep Veilig Uitgaan	38
5.6.2	Team Toezicht & Handhaving	39
5.6.3	Programma DURF	40
5.6.4	Team Vergunningen	41
5.6.5	Team Communicatie	41
5.6.6	Team Ruimtelijke Ordening	42
5.6.7	Team Economische Zaken	42
6	Conclusie	43
6.1	Doelen project Veilig Uitgaan	43
6.1.1	Veiliger	43
6.1.1.1	<i>Beoogde doelen</i>	43
6.1.1.2	<i>Behaalde doelen</i>	43
6.1.1.3	<i>Niet-behaalde doelen</i>	44
6.1.1.4	<i>Conclusie 'veiliger' Veilig Uitgaan</i>	44
6.1.2	Gezonder	45
6.1.2.1	<i>Beoogde doelen</i>	45
6.1.2.2	<i>Behaalde doelen</i>	45
6.1.2.3	<i>Niet-behaalde doelen</i>	46
6.1.2.4	<i>Conclusie 'gezonder' Veilig Uitgaan</i>	46
6.1.3	Transpanter	46
6.1.3.1	<i>Beoogde doelen</i>	46

6.1.3.2	<i>Behaalde doelen</i>	46
6.1.3.3	<i>Niet-behaalde doelen</i>	47
6.1.3.4	<i>Conclusie ‘transparanter’ Veilig Uitgaan</i>	47
6.1.4	Meer divers & sociaal	48
6.1.4.1	<i>Beoogde doelen</i>	48
6.1.4.2	<i>Behaalde doelen</i>	48
6.1.4.3	<i>Niet-behaalde doelen</i>	48
6.1.4.4	<i>Conclusie ‘meer divers & sociaal’ Veilig Uitgaan</i>	49
6.1.5	Professioneler	49
6.1.5.1	<i>Beoogde doelen</i>	49
6.1.5.2	<i>Behaalde doelen</i>	49
6.1.5.3	<i>Niet-behaalde doelen</i>	50
6.1.5.4	<i>Conclusie ‘professioneler’ Veilig Uitgaan</i>	50
6.2	Beleidsproducten Veilig Uitgaan.....	51
6.3	Toekomstige invulling project Veilig Uitgaan	51

1 Inleiding

Met ruim 22.000 inwoners is Urk de kleinste gemeente van Flevoland. Tegelijkertijd onderscheidt Urk zich door een sterke gemeenschapszin, een eigen culturele- en religieuze identiteit en een opvallend jonge bevolking. Met circa 43% inwoners jonger dan 25 jaar heeft Urk verhoudingsgewijs de meeste jongeren van alle Nederlandse gemeenten. Deze jonge bevolkingssamenstelling zorgt voor een levendige gemeenschap, maar brengt ook specifieke uitdagingen met zich mee op het gebied van vrijetijdsbesteding, ontmoeting, middelengebruik en uitgaan.

Uit verschillende onderzoeken blijkt dat jongeren op Urk al op relatief jonge leeftijd deelnemen aan het uitgaansleven en eerder dan gemiddeld in aanraking komen met roken, alcohol en drugs. Tegen deze achtergrond heeft de gemeente Urk ervoor gekozen om extra aandacht te besteden aan het creëren van een gezonde, veilige en kansrijke uitgaansomgeving voor jongeren. Vanuit het programma DURF en het project Veilig Uitgaan werken gemeente, maatschappelijke partners, ouders, ondernemers en jongeren gezamenlijk aan het versterken van een veilig uitgaansklimaat op Urk.

Deze aanpak sluit aan bij de drie maatschappelijke hoofdpogaven die voor de gemeente Urk zijn geformuleerd (Verwey-Jonker Instituut, 2023):

1. Het versterken van de weerbaarheid van jongeren;
2. Het bieden van perspectief aan jongeren;
3. Het ruimte geven aan de verdere ontwikkeling van Urk.

In het voorjaar van 2023 verscheen het projectplan Veilig Uitgaan op Urk. Hierin zijn verschillende doelstellingen, maatregelen en beleidsvoornemens opgenomen die gericht zijn op het bevorderen van een veilig uitgaansklimaat voor jongeren. Inmiddels zijn diverse acties uitgevoerd. Zo is onder meer ingezet op het terugdringen van overlast en veiligheidsrisico's rondom jeugdhonken op de industrieterreinen. Door gerichte handhaving en bestuurlijke maatregelen is het aantal actieve honken teruggebracht van ongeveer 80 niet vergunde honken naar 20 geregistreerde locaties. Hierdoor is het zicht op activiteiten in en rondom de honken toegenomen en is een deel van de oorspronkelijke problematiek verminderd.

Met deze evaluatie wil de gemeente inzicht verkrijgen in de mate waarin de ingezette maatregelen bijdragen aan de doelstellingen van het project. Voor de evaluatie is gebruikgemaakt van verschillende informatiebronnen, waaronder een enquête onder jongeren en ouders, telefonische gesprekken met betrokkenen en een bijeenkomst met respondenten (Onderzoek Veilig Uitgaan 2026, bijlage A).

Deze evaluatie heeft als doel inzicht te geven in de huidige stand van zaken van het project Veilig Uitgaan. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de resultaten van de afgelopen jaren, maar ook naar de veranderende manier waarop jongeren hun vrije tijd besteden en elkaar ontmoeten.

In hoofdstuk 2 worden de doelstellingen van deze evaluatie, de oorspronkelijke projectdoelen en de beoogde beleidsproducten beschreven. Hoofdstuk 3 gaat in op de ontstaansgeschiedenis van het project Veilig Uitgaan en de aanleiding voor de aanpak. In hoofdstuk 4 wordt de onderzoeksopzet en methodologische uitvoering van de evaluatie toegelicht. Hoofdstuk 5 bevat de inhoudelijke evaluatie van het project, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen de verschillende uitgaansomgevingen: honken, bij vrienden thuis, commerciële horeca en paracommerciële verenigingen. Per onderwerp worden de bevindingen uit de praktijk, de resultaten van het *onderzoek Veilig Uitgaan 2026* en de bijbehorende deelconclusies besproken. In hoofdstuk 6 worden de belangrijkste conclusies van de evaluatie samengebracht en volgt er een aanbeveling over de toekomst van het project Veilig Uitgaan.

2 Doel

In dit hoofdstuk wordt het doel van deze informatienota verder toegelicht. Daarnaast worden ook de oorspronkelijke doelstellingen en de beoogde beleidsproducten van het project Veilig Uitgaan in kaart gebracht.

2.1 Doel evaluatie project Veilig Uitgaan

Bij de invoering van het beleid groepsbijeenkomsten in 2024 (zie bijlage B) is vooraf bepaald dat de resultaten en effecten van dit beleid na twee jaar geëvalueerd zouden worden. Dit evaluatierapport heeft tot doel om invulling te geven aan deze toezegging en daarmee de resultaten van het project Veilig Uitgaan, waaronder het beleid groepsbijeenkomsten te evalueren.

2.2 Doelen project Veilig Uitgaan

Bij de start van het project zijn in het projectplan Veilig Uitgaan (zie bijlage C) de globale doelen van het project als volgt geconcretiseerd:

2.2.1 Uitgaan kan **veiliger** doordat:

- Er voor andere locaties als horeca minstens zulke strenge regels gelden en worden nageleefd (vergunningstelsel of gedoogstelsel onder strikte voorwaarden). Denk aan max. aantal personen, openingstijden, brandveiligheid.
- Een goed horecaoverleg is ingericht met een actueel horecaconvenant, waarbij goede samenwerking plaatsvindt tussen horeca, gemeente, politie en andere partijen. Daarin o.a. opgenomen deurbeleid, collectieve beveiliging, ontzegging.
- Jongerenwerk een prominente rol heeft in het uitgaansgebied.
- Er meer sociale controle en collectieve verantwoordelijkheid in het uitgaansgebied is (meer dan van professionele partijen).
- Beleid, regelgeving en afspraken consequent worden gehandhaafd, zoals leeftijdsgrens voor uitgaan en gebruik middelen.
- Een keurmerk veilig uitgaan wordt ingevoerd voor horecagelegenheden
- Een exploitatievergunningstelsel wordt ingevoerd met bijbehorende Bibob-toets

2.2.2 Uitgaan kan **gezonder** doordat:

- Een gezondere uitgaanscultuur wordt gestimuleerd waarbij uitgaansvormen die minder zijn gericht op extensief middelengebruik worden gepromoot.
- Gezonde leefstijl wordt gepromoot.
- Hierdoor de homogeniteit in gewoonten wordt doorbroken en de groepsdruk voor nieuwe uitgaande jongeren afneemt.
- Partners zoals Waypoint en jongerenwerk een duidelijke rol hebben en pakken in het signaleren, doorverwijzen en adviseren.
- Jongeren op jonge leeftijd (begin tienerjaren) al worden voorgelicht over (gezond) middelengebruik en seksuele omgang.
- Er consequent toezicht en handhaving op middelengebruik plaatsvindt.
- Ondermijnende activiteiten zoals illegale drugs-, drank- en sigarettenhandel integraal wordt aangepakt.
- Er goede afspraken worden gemaakt met organisaties/gelegenheden waar het indrinken plaats vindt of die middelen verkopen. Denk hierbij aan sportclubs, verenigingsgebouwen, jeugdhonken, supermarkten en slijterijen.

2.2.3 Uitgaan kan **transpanter** doordat:

- Beleid wordt ontwikkeld en voorwaarden gesteld voor fysieke uitstraling van de horeca, door bijvoorbeeld terrassen te stimuleren of het afplakken van ramen te verbieden.

- Horeca meer geclusterd wordt zodat er een overzichtelijk horecagebied komt waardoor de drang je te conformeren naar gewenst gedrag vergroot wordt en toezicht eenvoudiger valt in te richten en uit te voeren.

2.2.4 Uitgaan kan **meer divers & sociaal** doordat:

- Horeca aantrekkelijker wordt dan jeugdhonken.
- Gezelligheidszones worden ingericht waarbinnen meer ruimte is voor terrassen en mogelijk ook evenementen.
- Collectieve acties/evenementen van horeca worden gestimuleerd (van een schaatsbaan op een pleintje tot het organiseren van een fish food festival etc.)
- Wordt toegewerkt naar clustering van horeca, bijvoorbeeld een horecaplein
- Meer verschillende soorten uitgaansgelegenheden gecreëerd worden die verschillende doelgroepen een plek geven (denk hierbij ook breder aan uitgaansgelegenheden zoals een pool en darts centrum, een bowlingbaan, een glow in the dark themed centrum, een karaokebar, een grand pub, een koffiebar, een whiskey bar, een christelijk ontmoetingscafé, ontmoetingsplekken voor alle groepen)

2.2.5 Uitgaan kan **professioneler** doordat:

- De lokale politiek en gemeente duidelijke visie en planvorming laat zien op uitgaan
- Mensen worden meegenomen in de ambities en visie en alle betrokkenen een plek hebben in meedenken en meedoen; hierdoor wordt oud zeer en cynisme weggehaald het vertrouwen in de aanpak vergroot.
- Alle betrokken partijen beter samenwerken
- De horecaondernemers worden geholpen en gestimuleerd om een hechte club te worden die ondernemerszin en creativiteit uitstraalt.
- Er meer geïnvesteerd wordt in de horecasector (tijd, planvorming, ideeën etc.); hierbij kan ook gedacht worden aan een rode loper benadering voor nieuwe horecaondernemers met goede plannen die welwillend en positief zijn.
- Er consequent toezicht en handhaving plaatsvindt.

2.3 Beoogde beleidsproducten project Veilig Uitgaan

Voor de uitvoering van dit projectplan zijn destijds een aantal beleidsproducten geconcretiseerd:

- Geactualiseerd honkenbeleid
- Exploitatievergunningstelsel
- Preventie- en handavingsplan (middelenverkoop- en gebruik)
- Horecaconvenant
- Terrassen- en evenementenbeleid
- Nieuwe gebiedsvisie waarin veilig uitgaan integraal is opgenomen.
- Bijdrage inrichting Port of Urk ('parkmanagement') en Zeeheldenwijk
- Visie op economische doorontwikkeling
- Analyse en beleidsadvies vanuit DURF (vanuit cijfers en gesprekken)
- Doorontwikkeling jongerenwerk

3 Terugblik project Veilig Uitgaan:

Om de huidige situatie en resultaten van het project Veilig Uitgaan goed te kunnen duiden, is het van belang om terug te kijken naar de aanleiding en ontwikkeling van het project. Sinds de start heeft Veilig Uitgaan zich ontwikkelt van een reactie op maatschappelijke signalen en politieke aandacht naar een brede, integrale aanpak gericht op een veiliger, gezonder, transparanter, socialer en diverser en een professioneler uitgaansklimaat op Urk.

In dit hoofdstuk wordt aan de hand van een tijdlijn teruggeblikt op de belangrijkste ontwikkelingen binnen het project. Hierbij wordt ingegaan op de aanleiding, de ingediende motie, het evaluatieverslag van het jeugdhonkenbeleid, de bestuursopdracht Veilig Uitgaan, het projectplan Veilig Uitgaan, de beleidsnotitie groepsbijeenkomsten Lemster-, Kamper- en Zwolsehoek, de vaststelling beleid groepsbijeenkomsten, de uitvoering beleid groepsbijeenkomsten en tot slot de evaluatie van het project Veilig Uitgaan.

3.1 Aanleiding

Op Urk komen op vrijdag- en zaterdagavonden groepen mensen structureel samen in bedrijfspanden (de zogenaamde boxen of honken) op de industrieterreinen Lemster-, Kamper- en Zwolsehoek. Meestal bestaan die groepen uit jongvolwassenen met als doel elkaar te ontmoeten. Er is echter een diversiteit aan groepen die gebruik maakt van de boxen. In veel gevallen wordt er samengekomen buiten het reguliere gebruik van de bedrijfspanden. Naast de structurele samenkomsten van groepen personen worden de bedrijfspanden op de genoemde industrieterreinen ook gebruikt voor meer incidentele bijeenkomsten in verband met jubilea, verjaardagsfeesten en dergelijke.

In het verleden heeft de gemeente Urk niet opgetreden tegen deze groepsbijeenkomsten op het industrieterrein. De commerciële horeca op Urk en Koninklijke Horeca Nederland (KHN) verweten destijds de gemeente dat zij met het niet uitvoeren van de wettelijke taak een alternatief uitgaanscircuit in stand hielden. De KHN heeft hiervoor in 2014 dan ook een rechtszaak aangespannen tegen de gemeente. In navolging hierop is de startnotie Jeugdhonken in 2015 opgesteld, waar een aantal beleidsregels uit zijn voortgekomen. (Jeugd-)honken werden gedoogd wanneer zij voldeden aan de opgestelde beleidsregels en zij geen commercieel karakter hadden (bijlage D, Beleidsregels jeugdhonken Urk 2017; bijlage E, Beleidsregels jeugdhonken Urk 2019).

3.2 Unanieme motie ‘Zorg om jeugdhonken’ - 3 oktober 2019

In de praktijk bleef de situatie rondom (jeugd-)honken op het industrieterrein echter zorgelijk. Naar aanleiding van deze problematiek, heeft de gemeenteraad in haar vergadering op 3 oktober 2019 unaniem de motie ‘Zorg om jeugdhonken’ aangenomen (bijlage F, Motie zorg om jeugdhonken). In deze motie uitte de voltallige gemeenteraad zijn zorgen over de ontwikkelingen in en om de (jeugd-)honken op het industrieterrein en de wijze van handhaving daarvan. In de motie werd geconstateerd dat de eigen verantwoordelijkheid en het zelf organiserend vermogen van sommige personen die een (jeugd-)honk runnen niet evenredig is aan de gevaren waaraan jongeren in en rondom (jeugd-)honken worden blootgesteld. Ook werd geconstateerd dat waarneembaar niet altijd wordt voldaan aan de criteria in de Beleidsregels Jeugdhonken, zonder dat daarop door de gemeente wordt gehandhaafd. Het college van B&W werd in de motie dan ook opgeroepen om de wijze van handhaving te evalueren, het toezicht te handhaven en/of aan te passen, beleid te maken op veilige alternatieven voor (jeugd-)honken, de raad hierover te informeren en in samenwerking met de ‘raadswerkgroep jeugdhonken’ toe te werken naar een evaluatie van het jeugdhonkenbeleid.

3.3 Evaluatieverslag jeugdhonkenbeleid – Oktober 2021

In de tussenliggende periode is samen met de raadswerkgroep gewerkt aan de toegezegde evaluatie van het jeugdhonkenbeleid. Daarop is het ‘Evaluatieverslag Jeugdhonkenbeleid’ in oktober 2021 uitgebracht (bijlage G, Evaluatieverslag jeugdhonkenbeleid). De centrale boodschap van dit rapport luidde: *“Er is een heel dorp nodig om een kind op te voeden”*.

Uit het evaluatierapport bleek dat de situatie in de (jeugd-)honken op het industrieterrein op Urk zorgelijk was. In totaal werden er zo'n 40 tot 60 (jeugd-)honken geconstateerd met in het weekend zo'n 800 tot 1.200 bezoekers. Deze honken konden bestempeld worden met de naam "illegale horeca". Ongeveer de helft leverde geen problemen op, maar tegelijkertijd leverde de andere helft juist wél problemen op. In een klein deel van die honken werd bovenmatig veel geld verdiend door de uitbaters. In deze honken vond niet alleen overmatig alcoholgebruik plaats, maar ook andere vormen van grensoverschrijdend gedrag (middelengebruik (met name lachgas en 3 MMC), te jonge bezoekers, te veel bezoekers, dronken bezoekers en seksuele activiteiten). In veel van deze honken was ook sprake van drugsgebruik en in enkele gevallen werd dat ook openlijk gedaan en verhandeld.

Afbeelding 1

Afbeelding 2: Voormalig (jeugd-)honk op de Riepel

Een belangrijke constatering, die destijds ook door de politie werd gedeeld, betrof het risico op ondermijnende criminaliteit. Binnen deze categorie honken gingen regelmatig aanzienlijke geldbedragen om. In sommige gevallen genereerden exploitanten hiermee inkomsten die vergelijkbaar waren met een substantieel jaarinkomen. Deze geldstromen vonden veelal buiten het reguliere toezicht plaats, waardoor het risico bestond dat gelden werden gebruikt voor activiteiten die zich aan het zicht van de overheid onttrokken of die mogelijk een illegaal karakter hadden. Daarnaast werd geconstateerd dat de sluiting van een dergelijk honk niet noodzakelijk leidde tot het verdwijnen van de onderliggende problematiek. In de praktijk bleek regelmatig dat na beëindiging van de activiteiten op de ene locatie elders een nieuwe ontmoetingsplek ontstond, waardoor de problematiek zich verplaatste in plaats van verdween. Ter illustratie hiervan wordt verwezen naar afbeelding 1 en 2, waarop onder meer een voormalig (jeugd-)honk is weergegeven.

In de overlastgevende honken waren wekelijks ongeveer 400 tot 600 jongeren aanwezig. Aangenomen mag worden dat een substantieel deel van deze jongeren na een avond uit in kennelijke staat van alcoholintoxicatie thuiskwam. Vanuit het onderwijs werd hierover het volgende opgemerkt: *“Soms heeft het onderwijs te maken met leerlingen die op maandag herstellen moeten van zaken die zich in het weekend hebben voltrokken, zowel fysiek als mentaal.”* Deze effecten zullen naar alle waarschijnlijkheid niet beperkt zijn gebleven tot schoolgaande jongeren. Eenzelfde impact kon worden verondersteld voor jongeren die reeds deelnemen aan het arbeidsproces, evenals voor hun werkgevers, wanneer alcohol- of middelengebruik gevolgen heeft voor hun functioneren, inzetbaarheid en herstelvermogen.

Op veiligheid werd slechts éénmaal gecontroleerd, namelijk voorafgaand aan het afsluiten van een convenant. Gelet op het feit dat in het verleden slechts zes convenanten zijn afgesloten, waarvan ten tijde van de evaluatie van het jeugdhonkenbeleid nog slechts twee van kracht waren, tegenover een totaal van ongeveer 40 tot 60 jeugdhonken, moet worden geconcludeerd dat onvoldoende toezicht is gehouden op de veiligheid, waaronder de naleving van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl).

Eigenaren van boxen leken geen verantwoordelijkheid te nemen. Zij verhuurden simpelweg de bovenverdieping van hun eigen box en trokken zich daarna terug. Hierdoor ontstond de behoefte om binnen de gemeenschap meer bewustwording te creëren over de problemen die zich in sommige (jeugd-)

honden voordeden en over de activiteiten die daar plaatsvonden. Die behoefte gold eveneens voor ouders. Veel ouders leken ervan uit te gaan dat de situatie vergelijkbaar was met de periode waarin zij zelf uitgingen, terwijl in een aanzienlijk deel van de (jeugd-)honden sprake was van ontwikkelingen en problematiek van een geheel andere aard.

Ten tijde van het evaluatieverslag jeugdhondenbeleid uit 2021 (zie bijlage G) bestond onder andere al de behoefte aan professionele ontmoetingsplekken voor jongeren van 12 tot en met 15 jaar. Daarnaast was er destijds al sprake van informele ontmoetingslocaties, zoals de overkapping op de achterstraten, waar zich eveneens zorgelijke situaties voordeden. Deze ontmoetingsplekken waren ontstaan tijdens de coronacrisis. Hoewel eerder de verwachting bestond dat deze ontwikkeling mogelijk een positieve uitwerking zou hebben, signaleerde Waypoint destijds al risico's. Waypoint voerde regelmatig gesprekken met jongeren die aangaven van hun ouders toestemming te krijgen om alcohol te drinken. Daarnaast werd door deze jongeren aangegeven dat op deze locaties ook werd geëxperimenteerd met verdovende middelen.

Bij Caritas waren destijds jongeren in beeld die moeite hadden met het vinden van een zinvolle invulling van hun vrije tijd, het goed kunnen beoordelen van een positief sociaal netwerk en het vinden van passende arbeid of een geschikte opleiding. Verder gaven onderwijsinstellingen voor het voortgezet onderwijs aan dat het alcoholgebruik onder jongeren hoog was, waaronder ook onder minderjarigen. De controles door toezichthouders, boa's en politie werden door bezoekers van de honden veelal als lachwekkend beschouwd. Jongeren konden deze controles relatief eenvoudig omzeilen door elkaar via WhatsAppgroepen tijdig te waarschuwen. Daarnaast was alcoholgebruik destijds al sterk maatschappelijk geaccepteerd, ook onder jongeren.

Verder gaven jongeren zelf in gesprekken aan ontevreden te zijn over bepaalde regels die voor honden golden. Zo werd de maximale capaciteit van 25 personen als te beperkt beschouwd. Tegelijkertijd werd aangegeven dat minderjarige jongeren hun avond vaak begonnen op informele ontmoetingsplekken, zoals onder overkappingen bij ouders. Ook werd de horeca in het oude dorp door veel jongeren als te duur beschouwd om daar een gehele avond te verblijven. Daarnaast was het gebruik van 3-MMC destijds al een trend en onder bepaalde groepen jongeren populair. Tegelijkertijd bleek uit gesprekken dat er ook groepen jongeren waren die zich nadrukkelijk afzetten tegen drugsgebruik en bewust afstand hielden van personen die dergelijke middelen gebruikten.

3.4 Bestuursopdracht Veilig Uitgaan – 15 oktober 2022

De constatering uit het 'Evaluatieverslag Jeugdhonden' uit 2021 (zie bijlage G) hebben geleid tot de formulering van de bestuursopdracht 'Veilig uitgaan op Urk' van het College van B&W aan de ambtelijke organisatie (bijlage H, Bestuursopdracht Veilig uitgaan op Urk). Deze bestuursopdracht is in de gemeenteraadsvergadering op 15 oktober 2022 ook unaniem bekrachtigd door de gemeenteraad van Urk (Bijlage H1, Raadsbesluit bestuursopdracht Veilig uitgaan op Urk).

De bestuursopdracht had tot doel om transparant, verantwoord en veilig uitgaan op Urk als norm te stellen en te realiseren, door het vormgeven van een integrale visie en samenhangend gemeentelijk beleid. In overleg met alle betrokkenen zou deze integrale visie op Veiliger, Transparanter, Gezonder, Diverser, Positiever, Verantwoorder uitgaan verder SMART uitgewerkt worden. De tijdlijn die in de bestuursopdracht wordt geschetst omvatte een vijftal fases, welke in een projectplan verder uitgewerkt zouden gaan worden. Betrokken bij de bestuursopdracht zijn een projectleider veilig Uitgaan (voor 0,5 FTE), een projectkernteam vanuit de afdelingen Veiligheid, Sociaal Domein, Ruimtelijke Ordening, Economische Zaken, Communicatie en DURF, een stuurgroep (bestaande uit de burgemeester, betrokken managers en personen uit de Urker samenleving), een raadswerkgroep, jongeren, het bondgenotennetwerk en het nauw betrekken van de Urker samenleving (ondernemers, scholen, kerken, ouders, Waypoint, jongerenwerk en de ouderwacht).

3.5 Projectplan Veilig Uitgaan – 14 maart 2023

Op basis van de vastgestelde bestuursopdracht 'Veilig uitgaan op Urk' is toegewerkt naar een projectplan 'Veilig Uitgaan' (bijlage C, Projectplan Veilig Uitgaan), welke op 14 maart 2023 is vastgesteld door het College van B&W (bijlage C1, Collegebesluit projectplan Veilig Uitgaan). In dit projectplan is ervoor gekozen om in drie fasen zaken gelijktijdig en voortvarend op te pakken (bijlage C2, Veilig uitgaan op Urk in drie fasen - samenvatting en tijdlijn). Fase 1 (fundament op orde) was gericht op het beleid, de juridische instrumenten, de participatie van betrokkenen en voldoende toezicht & handhaving. Fase 2 (nieuwe kansen) richtte zich daarna op het bieden van nieuwe mogelijkheden, bijvoorbeeld via initiatieven van nieuwe ondernemers of andere mensen die wilden bijdragen aan positieve ontmoetingsmogelijkheden voor jong en oud. Fase 3 (koers voor de toekomst) had tot doel om de nieuwe gebiedsvisie en de lange termijneffecten van DURF te realiseren.

Uiteindelijk is in fase 1 het honkenbeleid geïmplementeerd en structureel toezicht en handhaving toegepast. In fase 2 is meer ruimte geboden voor nieuwe initiatieven. Zo is onder andere het terrassenbeleid herzien, het exploitatievergunningstelsel vastgesteld en uitgerold en positieve initiatieven geïmplementeerd. Ook zijn er outreachende jongerenwerkers aangesteld. Daarnaast is in fase 2 een aanzet gegeven tot de versterking van het verenigingsleven. Deze inzet is in fase 3 verder geconcretiseerd.

Het project Veilig Uitgaan kent een integraal karakter. Er zijn verschillende interne afdelingen betrokken bij de uitvoering en evaluatie van het project. Het betreft onder meer de afdelingen Ruimtelijke Ordening, Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH), Economische Zaken, Communicatie, DURF en Veiligheid. Vanuit hun eigen expertise en werkzaamheden hebben deze afdelingen een bijdrage geleverd aan het inzichtelijk maken van ontwikkelingen, knelpunten en kansen rondom uitgaan, ontmoetingsplekken en veiligheid op Urk. De samenwerking tussen de verschillende afdelingen heeft bijgedragen aan een breed en integraal beeld van de effecten van het project en de aandachtspunten voor de toekomst.

3.6 Beleidsnotitie groepsbijeenkomsten Lemster-, Kamper- en Zwolsehoek – 10 juli 2023

In het voorjaar van 2023 is gewerkt aan een beleidsnotitie om de 'Beleidsregels Jeugdhonken 2019' te herijken (bijlage I, Beleidsnotitie groepsbijeenkomsten Lemster-, Kamper- en Zwolsehoek). Daarbij zijn drie opties geïdentificeerd: gedogen, legaliseren of verbieden van de groepsbijeenkomsten op het industrieterrein. Vanuit deze beleidsnotitie is door het College van B&W gekozen voor de legalisatie van honken onder voorwaarden middels exploitatievergunningstelsel, voor de duur van twee jaar met ingang van 1 januari 2024. Dit besluit van het college is op 10 juli 2023 door de gemeenteraad bekrachtigd (bijlage I1 – Raadsvoorstel herijking jeugdhonkenbeleid), waarmee is besloten over te stappen naar legalisatie met een exploitatievergunningstelsel onder strikte voorwaarden. Daarbij is afgesproken dat er maximaal 30 locaties worden vergund. Ook is een pilot afgesproken voor de duur van twee jaar, waarna het beleid geëvalueerd en mogelijk bijgesteld of herzien zal worden. Naast de structurele samenkomsten van groepen personen worden de bedrijfspanden op de genoemde industrieterreinen ook gebruikt voor meer incidentele bijeenkomsten in verband met jubilea, verjaardagsfeesten en dergelijke. De wens vanuit het college, de raad en de samenleving was om hier mogelijkheden voor te houden.

3.7 Vaststelling beleid groepsbijeenkomsten – mei 2024

Om de keuze voor de legalisatie van de (jeugd-)honken, zoals vastgesteld naar aanleiding van de beleidsnotitie groepsbijeenkomsten, juridisch goed te borgen middels de invoering van een exploitatievergunningstelsel heeft de gemeenteraad op 28 maart 2024 ingestemd met een wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) (bijlage J, Raadsbesluit + Raadsvoorstel APV-wijziging exploitatievergunningstelsel) en is kennisgenomen van het beleidsdocument uitwerking groepsbijeenkomsten (bijlage J1). Met dit exploitatievergunningstelsel wordt het voor structurele groepsbijeenkomsten op het industrieterrein vereist om een exploitatievergunning aan te vragen óf gebruik te maken van de melding voor incidentele groepsbijeenkomsten.

Op 21 mei 2024 is de uitwerking van het nieuwe beleid groepsbijeenkomsten gepubliceerd (bijlage J2, beleid groepsbijeenkomsten 2024). Hierin zijn onder andere de voorwaarden voor vergunningverlening van structurele groepsbijeenkomsten vastgesteld, namelijk onder andere dat er niet meer dan 20 personen aanwezig mogen zijn, dat er geen personen jonger dan 18 jaar aanwezig mogen zijn, dat na 22:00 uur niemand meer aanwezig mag zijn, roken binnen niet is toegestaan, altijd een vergunninghouder of 'leidinggevende' aanwezig is en dat personen die toezien op de handhaving te allen tijde toegang hebben en deze toegang niet mag worden ontzegd. Zie voor verdere voorwaarden het beleid groepsbijeenkomsten. Deze voorwaarden gelden voor de honken (structurele groepsbijeenkomsten).

Ook is hierin vastgesteld dat het samenkomen van besloten groepen personen in het kader van jubilea, verjaardagen en dergelijke incidenteel mogelijk blijft in bedrijfspanden op het industrieterrein. Per locatie is dit maximaal 10 keer per jaar toegestaan. Dit aantal is op maximaal 10 keer vastgesteld, omdat structureel samenkomen buiten de 30 vergunde locaties (het reguliere honkenbeleid) niet mogelijk is. Het gaat hier immers om incidentele groepsbijeenkomsten in bedrijfspanden. Ook is structureel gebruik in strijd met het bestemmingsplan. Gezien het industrieterrein betreft, kan het simpelweg geen 'feestlocatie/feestpand' zijn. Met het aantal van 10 keer per jaar kan geregeld gebruik worden gemaakt van de bedrijfspanden, zonder dat deze feitelijk de nevenfunctie gaan vervullen van feestlocatie. Aanmelding dient gedaan te worden via een meldsysteem. Het aantal incidentele groepsbijeenkomsten is strikt gekoppeld aan de locatie. Het samenkomen van besloten groepen personen in het kader van alles wat normaal bedrijfsmatig gedrag is, is wel toegestaan. Denk aan overwerk, personeelsfeest, jubileumfeest van personeel of kerstborrel. Kortom alles wat bij de bedrijfsactiviteiten hoort.

Er is dus een verschil tussen structurele groepsbijeenkomsten (honken) en incidentele groepsbijeenkomsten. Beide zijn uitgewerkt in het beleid groepsbijeenkomsten. Voor een honk kan men als eigenaar of structureel huurder van het pand op het aangewezen industrieterrein (Lemster,- Kamper en Zwolsehoek) een exploitatievergunning aanvragen voor een honk. Hiervoor geldt dus dat de eigenaar of structureel huurder van het pand ook de exploitant en vergunninghouder is. Ook gelden hiervoor de voorwaarden die hierboven zijn benoemd. De incidentele groepsbijeenkomsten moet men melden via een meldsysteem en daarmee kan in een bedrijfspand maximaal 10 keer per jaar een jubilea, verjaardag of soortgelijke activiteit plaatsvinden.

Een wat meer technische uitleg heeft te maken met de buitenplanse omgevingsactiviteit (hierna: BOPA). Het college is bevoegd om een vergunning te verlenen voor een BOPA, waarmee tijdelijk van het omgevingsplan (voorheen bestemmingsplan) kan worden afgeweken. Dit moet worden aangevraagd. Een BOPA heeft bij het aanvragen op grond van het beleid groepsbijeenkomsten een tijdelijk en incidenteel karakter. Afhankelijk van het aantal verleende vergunningen zijn er meer of minder activiteiten die afwijken van het omgevingsplan. Het incidentele karakter blijkt uit het feit dat gelijksoortige activiteiten gedurende beperkte tijdvakken onder dezelfde voorwaarden plaatsvinden. Met de aanvraag van een exploitatievergunning zal ook een omgevingsvergunning aangevraagd worden. Daarmee hoeft niet een extra aanvraag plaats te vinden.

De toezichthouders van de gemeente Urk worden binnen het beleid groepsbijeenkomsten op 2 onderdelen ingezet, namelijk 1) het (preventief) beoordelen van de locatie en 2) het toezien op de naleving van de voorwaarden genoemd in de beleidsregel. Hierbij wordt voorafgaand aan de verlening van de exploitatievergunning de locatie beoordeeld door de toezichthouder en de brandweer. Er wordt onder andere gekeken of het bedrijfspand voldoet aan bijvoorbeeld de brandveiligheid. Als het bedrijfspand hier niet aan voldoet, wordt de eigenaar de mogelijkheid gegeven om de overtreding te verhelpen en wordt geprobeerd samen naar een gepast oplossing te zoeken. Er kan alleen een exploitatievergunning worden verleend als het bedrijfspand voldoet aan de voorschriften van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). De structurele- en de incidentele groepsbijeenkomsten worden door de toezichthouders gecontroleerd.

Als er overtredingen worden geconstateerd, worden deze in een rapportage aangeleverd aan de juristen VTH. Hierbij wordt de landelijke handhavingsstrategie gehanteerd. Deze strategie is het uitgangspunt voor alle handhaving. In deze strategie is aangegeven dat het naleefgedrag en het risico bepaald wat de maatregel wordt. Als het naleefgedrag zeer slecht is en het risico heel hoog is, dan wordt er geen waarschuwing meer gegeven. Dus de strategie is het uitgangspunt. Er wordt altijd uitgegaan van het juiste gedrag en daarom wordt er gewaarschuwd voordat er gehandhaafd wordt met maatregelen.

Zo kan bij een eerste overtreding van de beleidsregels eerst een schriftelijke waarschuwing gegeven. Bij een tweede overtreding van de beleidsregels wordt een voornemen tot het opleggen van een last onder dwangsom gestuurd naar de overtreder, vergunninghouder of eigenaar van het bedrijfspand. Het voornemen is bedoeld om alle feiten en omstandigheden duidelijk te hebben voordat over wordt gegaan tot het nemen van een maatregel. In het voornemen wordt de betrokkene in de gelegenheid gesteld om binnen twee weken een zienswijze naar voren te brengen. De redelijke termijn die hiervoor staat is twee weken. Nadat de termijn is verstreken, wordt een definitief besluit genomen.

3.8 Uitvoering beleid groepsbijeenkomsten – september 2024

Na een periode van communicatie, informatieavonden en uitleg over de nieuwe werkwijze ten aanzien van groepsbijeenkomsten op het industrieterrein is per 1 september de handhaving van het nieuwe beleid geïntensiveerd. Voor maximaal 30 (jeugd-)honken bestond de mogelijkheid om een exploitatievergunning aan te vragen en voor maximaal 10 keer per jaar bestond de mogelijkheid om in een bedrijfspand een incidentele groepsbijeenkomst aan te vragen.

3.9 Evaluatie project Veilig Uitgaan – Najaar 2026

Bij de invoering van het beleid groepsbijeenkomsten is vooraf bepaald dat het een pilot betrof voor twee jaar, waarna de effecten van het beleid geëvalueerd zouden worden. In het kader hiervan is opnieuw een enquête uitgezet onder jongeren, ouders en professionals om inzicht te krijgen in hun huidige ervaringen, opvattingen en zorgen ten aanzien van de uitgaanssituatie op Urk. De resultaten hiervan vormen de basis voor voorliggende evaluatie van het project Veilig Uitgaan.

De evaluatie zal informatief worden gedeeld met de gemeenteraad in het najaar van 2026. Met de uitkomsten van de evaluatie zal het College van B&W een beslissing nemen over de eventuele verlenging van het beleid groepsbijeenkomsten en de toekomst van het project Veilig Uitgaan.

4 Methodiek

Voor het ophalen van inzichten en ervaringen rondom het uitgaans- en ontmoetingsgedrag van jongeren is gekozen voor een combinatie van kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeksmethoden. Hiermee is beoogd een zo breed en representatief mogelijk beeld te verkrijgen van de verschillende perspectieven binnen de gemeenschap.

Allereerst is er een enquête uitgezet onder drie doelgroepen: jongeren, ouders en professionals. De enquête bood respondenten de mogelijkheid om hun ervaringen, zorgen, behoeften en suggesties kenbaar te maken. Door de combinatie van enquêtes, individuele gesprekken en een interactieve bijeenkomst is zowel breedte als diepgang aangebracht in de evaluatie.

Ten tweede, is input verzameld vanuit de verschillende betrokken afdelingen van de gemeente Urk. Deze afdelingen zijn ook vrijwel allemaal onderdeel van de projectgroep Veilig Uitgaan.

4.1 Onderzoek Veilig Uitgaan 2026

Het *onderzoek Veilig Uitgaan 2026* bestaat uit vier onderdelen. Het eerste onderdeel betreft een online enquête onder jongeren, ouders en professionals. Deze enquête bouwt voort op en wordt vergeleken met de enquête 'Veilig uitgaan op Urk' uit 2023/2024. In het tweede onderdeel zijn respondenten die in de enquête van 2026 hebben aangegeven open te staan voor een toelichtend gesprek, telefonisch benaderd. In het derde onderdeel wordt de informatiebijeenkomst toegelicht waarin de resultaten van de enquête zijn gepresenteerd en waarin hierover aanvullend in gesprek is gegaan met deelnemers. Tot slot zijn in het vierde onderdeel aanvullende gesprekken gevoerd met professionals.

4.1.1 Online enquête Veilig Uitgaan 2026

De basis van het *onderzoek Veilig Uitgaan 2026* wordt gevormd door de online enquête die van 1 mei 2026 t/m 1 juni 2026 openstond voor inwoners van Urk. Van september 2023 tot en met maart 2024 stond eerder de enquête 'Veilig Uitgaan op Urk' open voor jongeren en ouders uit Urk. Het doel hiervan was om beter inzicht te krijgen in de behoeften van zowel jongeren als ouders. Daarom waren er 2 aparte enquêtes afgenomen onder beide groepen. Op basis van deze resultaten ontstond een beeld van de wensen, verwachtingen en inzicht in ervaringen van jongeren en ouders met betrekking tot uitgaan op Urk.

Zoals eerder gesteld is bij de huidige online enquête voortgebouwd op de online enquête uit 2023/2024 over uitgaan op Urk. Om de resultaten te kunnen vergelijken met de eerdere online enquête is grotendeels gebruik gemaakt van dezelfde vragenlijst. Deze vragenlijst is aangevuld met andere beleidsthema's die ten tijde van de eerdere enquête nog niet gestart waren (o.a. Positieve Initiatieven). Ook is gebruik gemaakt van een andere enquête-format, waarbij open vragen zo veel als mogelijk zijn vermeden om de resultaten goed te kunnen analyseren en te vergelijken.

Vanaf 1 mei 2026 is via diverse sociale media van de gemeente Urk aandacht gevraagd voor de online-enquêtemogelijkheid. Daarbij zijn een aantal relevante Urker betrokkenen gevraagd om via een Instagram reel aandacht te geven aan deze enquête. In de online enquête zijn jongeren, ouders en professionals via drie aparte enquêtes uitgenodigd om hun ervaringen, opvattingen en aandachtspunten rondom uitgaan op Urk te delen. De online enquête met als doelgroep 'jeugd en jongeren' was in te vullen voor jongeren van 12 t/m 28 jaar oud. De enquête met als doelgroep 'ouders' was in te vullen voor ouders van <30 t/m >60 jaar oud. Het doel van deze online enquête was om inzicht te verkrijgen in de huidige beleving van veilig uitgaan op Urk en om te onderzoeken in hoeverre de resultaten verschillen van de uitkomsten van de eerste Veilig Uitgaan-enquête uit 2023. Op deze manier kan worden bekeken welke ontwikkelingen zich de afgelopen jaren hebben voorgedaan en waar eventuele nieuwe aandachtspunten liggen. Het aantal respondenten (182 jongeren) lag destijds wel aanzienlijk lager dan bij de online enquête in 2026 (313 jongeren), waardoor de vergelijking moeilijker te duiden is.

Op 1 juni 2026 is de mogelijkheid om te reageren offline gehaald. Nadien zijn de resultaten van deze online enquête geanalyseerd via Google Forms en Microsoft Excel.

4.1.2 Telefonische benadering respondenten

Aan het eind van de online enquête werd gevraagd of de projectgroep contact op mocht nemen voor een nadere toelichting. Respondenten die deze vraag met 'ja' hebben beantwoord, hebben hiervoor hun telefoonnummer en e-mailadres doorgegeven. Voor de doelgroep 'jeugd en jongeren' waren dit 51 respondenten en voor de doelgroep 'ouders' waren dit 32 respondenten. Deze respondenten zijn allen benaderd via Whatsapp. In het bericht dat via Whatsapp is verstuurd, is aangegeven dat zij telefonisch benaderd zouden worden door de projectgroep om een nadere toelichting te kunnen geven op de enquête. Deze respondenten zijn allen door de diverse leden van de projectgroep Veilig Uitgaan telefonisch benaderd. Uiteindelijk zijn daadwerkelijk 23 jongeren en 13 ouders gesproken, die hadden aangegeven hiervoor benaderd te willen worden. Daarbij werd gewerkt met een standaard vragenlijst. Daarnaast kon er ook verder ingegaan worden op zaken die niet in de enquête benoemd waren. Er zijn geen telefonische gesprekken gevoerd met professionals, omdat dit aantal zo gering was, dat ervoor is gekozen professionals gericht te benaderen die vanuit hun expertise aanvullende inzichten konden geven over het thema veilig uitgaan.

4.1.3 Informatieavond Veilig Uitgaan

De respondenten die aangaven open te staan voor een nadere toelichting zijn ook uitgenodigd voor een bijeenkomst op het gemeentehuis op 23 juni 2026 waarin nadere toelichting werd gegeven op de eerste resultaten van de enquête en een verder werd doorgesproken over de thematiek van veilig uitgaan op Urk. In totaal waren er 8 respondenten gekomen. Het gesprek tussen de aanwezigen werd door middel van stellingen met rood/groene stemkaarten gevoerd. Nadien vond er een gesprek over het thema plaats. Aan het eind van de avond konden respondenten op verschillende flip-overs aangegeven wat mogelijke oplossingen zouden kunnen zijn voor de thema's: (jeugd-)honken, weinig divers uitgaansaanbod, middelenproblematiek (alcohol, roken, drugs), veiligheid tijdens uitgaan en overig. Het volledige verslag van de avond is te vinden in Bijlage A: Onderliggende onderzoeksresultaten Veilig Uitgaan 2026.

4.1.4 Aanvullende gesprekken professionals

Na het sluiten van de online enquête bleek dat de doelgroep 'professionals' zeer weinig respondenten had opgeleverd. Aan het eind van de invulperiode bleek dat er een fout zat in de enquête, waardoor twee keer achter elkaar dezelfde enquêtevragen gevraagd werden. Mogelijk dat dit het lage aantal respondenten heeft veroorzaakt. Om toch de mening van professionals mee te nemen in de enquête zijn er nadien aanvullende gesprekken geweest met professionals die direct of indirect middels hun werk betrokken zijn bij het uitgaan op Urk. Uiteindelijk zijn er 4 aanvullende gesprekken gevoerd, namelijk met horecaondernemers van Urk, met Caritas Urk, met de politie en met Waypoint Urk.

4.1.5 Input afdelingen intern gemeente Urk

Om een zo volledig mogelijk beeld te verkrijgen van de huidige situatie en de effecten van het project Veilig Uitgaan, is ook input opgehaald bij verschillende interne afdelingen van de gemeente die bij dit project betrokken zijn. Deze afdelingen zijn vanuit hun eigen taken en verantwoordelijkheden betrokken bij vraagstukken op het gebied van jeugd, veiligheid, preventie, vergunningverlening, handhaving en de openbare ruimte.

5 Evaluatie project Veilig Uitgaan

Dit hoofdstuk bevat de inhoudelijke evaluatie van het project Veilig Uitgaan. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de verschillende uitgaansomgevingen die er op Urk voornamelijk te identificeren zijn: (jeugd-)honken, bij vrienden thuis, (commerciële) horeca en (paracommerciële) verenigingen. Per onderwerp worden de bevindingen uit de praktijk, de resultaten uit het *onderzoek Veilig Uitgaan 2026* (bijlage A), de resultaten in samenhang en de bijbehorende deelconclusies besproken.

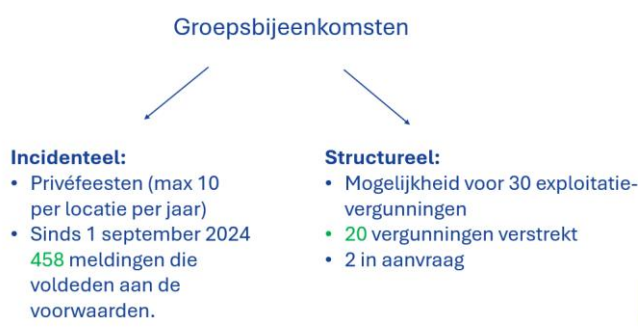
5.1 Veilig Uitgaan.. in (jeugd-)honken op Urk

Het samenkomen in (jeugd-)honken op het industrieterrein is een bekend fenomeen onder de Urker bevolking. Waar er in het verleden sprake was van illegale honken (zie hoofdstuk 3), is met de invoering van het ‘beleid groepsbijeenkomsten’ hiervoor een exploitatievergunningstelsel ingericht. Achtereenvolgens zullen de resultaten uit de praktijk en de resultaten uit het *onderzoek Veilig Uitgaan 2026* worden besproken. Tot slot worden er deelconclusies geformuleerd.

5.1.1 Resultaten uit de praktijk

Om de beleidsdoelen van project Veilig Uitgaan te evalueren wordt allereerst gekeken naar de resultaten die te identificeren zijn uit de praktijk. Het beleid groepsbijeenkomsten bestaat uit 2 onderdelen, namelijk incidentele groepsbijeenkomsten en structurele groepsbijeenkomsten (honken). Zie hieronder een afbeelding die dit laat zien.

Beleid groepsbijeenkomsten

Afbeelding 4: Beleid groepsbijeenkomsten

5.1.1.1 Structurele groepsbijeenkomsten ((jeugd-)honken)

Op Urk komen op vrijdag- en zaterdagavonden groepen mensen structureel samen in bedrijfspanden (de zogenaamde boxen of honken) op de industrieterreinen Lemster-, Kamper- en Zwolsehoek. Meestal bestaan die groepen uit jongvolwassenen met als doel elkaar te ontmoeten. Er is echter een diversiteit aan groepen die gebruik maakt van de boxen. In veel gevallen wordt er samengekomen buiten het reguliere gebruik van de bedrijfspanden. Het college en de gemeenteraad van de gemeente Urk hebben in 2023 besloten om over te stappen naar legalisatie met een exploitatievergunningstelsel onder strikte voorwaarden. Daarbij is afgesproken dat er 30 locaties worden vergund. Ook is een pilot afgesproken voor de duur van twee jaar, waarna het beleid geëvalueerd zal worden. Dit exploitatievergunningstelsel vraagt per structureel (jeugd-)honk een exploitatievergunning en een (tijdelijke) ontheffing van het omgevingsplan (buitenplanse omgevingsplanactiviteit, BOPA).

In augustus 2026 zijn er 20 honken vergund en 2 in aanvraag voor een exploitatievergunning voor structurele groepsbijeenkomsten (honk), buiten de reguliere bestemming van het pand om. Het maximaal aantal exploitatievergunningen is vastgesteld op 30 vergunningen. Wanneer er een aanvraag voor een exploitatievergunning wordt gedaan voor een honk, wordt daarmee ook een tijdelijke ontheffing van het omgevingsplan (BOPA) aangevraagd. Bij aanvang van het beleid was er een piek in het aantal

aanvragen, maar het aantal vergunde honken schommelt het afgelopen jaar rond de 20 vergunde (jeugd-)honken. Deze aanvraagprocedure verloopt verder goed.

Tijdens de aanvraagprocedure wordt het desbetreffende pand gecontroleerd of het voldoet aan de gestelde eisen (zie hiervoor hoofdstuk 3). Een vergund honk wordt daarna niet structureel ieder weekend gecontroleerd, maar er vindt wel in de regelmaat een controle plaats of er nog steeds aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan. Daarbij hebben de toezichthouders geen ernstige mate van overlast ervaren bij de vergunde honken of overtredingen geconstateerd. Over het algemeen verloopt het contact tijdens deze controles goed en zijn de honkeigenaren meewerkend.

De toezichthouders en boa's van de gemeente voeren verder ieder weekend controles uit op het industrieterrein om vast te stellen of er incidentele en/of structurele groepsbijeenkomsten plaatsvinden in panden waarvoor geen melding van is gemaakt of geen exploitatievergunning is verleend. Als wordt geconstateerd dat een locatie niet beschikt over de vereiste exploitatievergunning en een (tijdelijke) ontheffing van het omgevingsplan (BOPA), wordt er altijd gewezen op de mogelijkheid om een vergunning aan te vragen voor een (structureel) (jeugd-)honk óf om een melding te maken van een incidentele groepsbijeenkomst.

Sinds september 2024 zijn er 84 waarschuwingen en/of lasten onder dwangsom opgelegd bij constatering van groepsbijeenkomsten zonder vergunning of melding. Het gaat om 76 waarschuwingen aan eigenaren van betreffende panden. Bij een aantal pandeigenaren zijn na het verzenden van de waarschuwing opnieuw groepsbijeenkomsten geconstateerd. Aan deze eigenaren is daarom een last onder dwangsom (LOD) opgelegd. Dit betreft in totaal 8 besluiten. Van de opgelegde lasten onder dwangsom is tot nu toe 1 dwangsom (van €1250,-) geëind.

Over het algemeen verloopt het contact moeizamer dan bij de vergunde honken. Er is veel weerstand tegen de toezichthouders en er is weinig begrip voor de regels. Daarbij wijst team Toezicht & Handhaving op het feit dat de houding tegenover de toezichthouders vaak grof en weinig respectvol is. Hoewel er nog altijd groepsbijeenkomsten plaatsvinden op het industrieterrein en er sprake is van verkeersbewegingen van en naar deze locaties, zijn deze aantallen aanzienlijk lager dan vóór de invoering van het beleid voor groepsbijeenkomsten.

Ook de 'excessen' zoals deze in het verleden plaatsvonden (zie bijlage G, Evaluatieverslag jeugdhonkenbeleid 2021), worden niet meer gesignaleerd door de toezichthouders. Er is voornamelijk sprake van kleine vriendengroepen die samenkomen, terwijl de grote bijeenkomsten met veel jongeren sinds de invoering van het beleid nog maar beperkt voorkomen. Verder wordt er door toezicht en handhaving geconstateerd dat jongeren controles proberen te omzeilen, door onder andere muziek zachter te zetten, fietsen te verstoppen of binnen te zetten, ramen en deuren af te plakken, panden af te schermen en hekken te plaatsen. Het is daardoor voor de toezichthouders moeilijk om een goed beeld te krijgen van waar de groepsbijeenkomsten plaatsvinden.

5.1.1.2 Incidentele groepsbijeenkomsten

Naast de structurele samenkomsten van groepen personen worden de bedrijfspanden op de genoemde industrieterreinen ook gebruikt voor meer incidentele bijeenkomsten in verband met jubilea, verjaardagsfeesten en dergelijke. Het was de wens vanuit het college B&W, de gemeenteraad en de samenleving om hier mogelijkheden voor te houden. Per bedrijfspand is dit mogelijk voor 10 incidentele groepsbijeenkomsten per jaar.

Bij deze mogelijkheid voor incidentele groepsbijeenkomsten zien we een grote welwillendheid om deze te melden. Van de mogelijkheid wordt dan ook veelvuldig gebruik gemaakt, vanaf september 2024 zijn er 458 incidentele groepsbijeenkomsten bij de gemeente gemeld en voldoen deze meldingen aan de voorwaarden voor een incidentele groepsbijeenkomst. Dat zijn gemiddeld ongeveer 4 à 5 incidentele groepsbijeenkomsten per weekend. Verder zijn er 69 incidentele groepsbijeenkomsten die vooraf niet aangemeld waren, maar wel geconstateerd zijn door toezichthouders. Ook zijn er 30 incidentele

groepsbijeenkomsten vooraf aangemeld, maar voldeden niet aan de voorwaarden. De locatie van deze aanmeldingen lag bijvoorbeeld niet in het aangewezen gebied of de activiteit betrof geen activiteit waarvoor een incidentele groepsbijeenkomst gemeld moest worden, zoals een personeelsfeestje. Vóór de invoering van het beleid, dus vóór september 2024 zijn er ook een aantal incidentele groepsbijeenkomsten gemeld bij de gemeente. Dit betreffen in totaal 6.

Het maximum van 10 incidentele groepsbijeenkomsten per jaar wordt slechts door enkele bedrijfspanden gehaald. In het jaar 2024 waren er 0 bedrijfspanden die het maximaal aantal van 10 incidentele groepsbijeenkomsten hebben overschreden. In 2025 heeft één bedrijfspand het maximaal toegestane aantal van tien incidentele groepsbijeenkomsten gehaald. Toezichthouders hebben in 2025 bij dit pand daarnaast drie groepsbijeenkomsten geconstateerd die niet waren aangemeld. Als gevolg hiervan heeft dit bedrijfspand het maximaal toegestane aantal incidentele groepsbijeenkomsten in 2025 overschreden. Tot nu toe heeft in 2026 geen bedrijfspand het maximaal aantal incidentele groepsbijeenkomsten overschreden.

Het team Toezicht & Handhaving constateert dat de regeling voor incidentele groepsbijeenkomsten voorziet in een duidelijke behoefte. Er is een grote bereidheid onder pandeigenaren en gebruikers om dergelijke bijeenkomsten te melden en in de praktijk wordt veelvuldig gebruikgemaakt van deze mogelijkheid. Op enkele locaties wordt zelfs het maximale aantal van maximaal 10 toegestane incidentele bijeenkomsten per jaar benut.

De regeling biedt daarnaast een praktisch instrument voor toezichthouders. Wanneer tijdens controles activiteiten worden aangetroffen, kan worden gewezen op de mogelijkheid om een incidentele groepsbijeenkomst te melden. Hierdoor ontstaat meer duidelijkheid over wat wel en niet is toegestaan en kan gebruik worden gemaakt van een laagdrempelige en toegankelijke regeling.

De ervaringen laten zien dat de meeste ondernemers en pandeigenaren bereid zijn zich aan de regels te houden. Wanneer blijkt dat een melding achterwege is gebleven, wordt in eerste instantie vooral ingezet op uitleg en bewustwording. Een waarschuwing aan de pandeigenaar heeft doorgaans voldoende effect. Hierdoor is het opleggen van een last onder dwangsom meestal niet noodzakelijk. Tegelijkertijd komen toezichthouders regelmatig frustraties tegen bij eigenaren van bedrijfspanden. Met name het feit dat voor activiteiten in een eigen pand een melding moet worden gedaan, roept onbegrip en frustratie op bij de pandeigenaren. Ook bestaat er in de praktijk nog veel onduidelijkheid over de vraag wanneer sprake is van een regulier bedrijfsfeest en wanneer een activiteit vergunning- of meldingsplichtig is. Dit leidt regelmatig tot vragen.

5.1.2 Resultaten uit het onderzoek Veilig Uitgaan

Jongeren

Op basis van de enquêtegegevens en de aanvullende telefonische gesprekken ontstaat het beeld dat (jeugd-)honken nog steeds een belangrijke ontmoetingsplaats zijn voor een specifiek deel van de Urker jongeren, maar dat zij geen primaire uitgaanslocatie vormen voor de meerderheid van de jeugd.

Het percentage jongeren dat zegt uit te gaan in (jeugd-)honken lijkt te zijn gestegen ten opzichte van de resultaten uit 2023: in de enquête van 2026 geeft 29,4% van de respondenten aan naar een (jeugd-)honk te gaan en 18,5% dit soms te doen. In 2023 ging 17,6% van de respondenten uit in een (jeugd-)honk en 10,4% een combinatie van horeca/honk/vereniging. Dit wijst erop dat bijna de helft van de respondenten in meer of mindere mate gebruikmaakt van (jeugd-)honken als ontmoetingsplek. Tegelijkertijd blijkt ook uit de resultaten dat meer dan de helft van de jongeren juist geen gebruik maakt van deze manier van uitgaan. Honken vormen dan ook geen centrale ontmoetingsplek voor de gehele jongerenpopulatie, maar wel voor een specifieke groep. Daarnaast wordt door verschillende jongeren aangegeven dat de (jeugd-)honken aantrekkelijk zijn omdat samenkomen daar goedkoper is dan uitgaan in horecagelegenheden. Veel jongeren kiezen voor alternatieve vormen van vrijetijdsbesteding, zoals uitgaan in de horeca of samenkomen bij vrienden thuis.

Uit de telefonische gesprekken komt verder naar voren dat jongeren over het algemeen kritisch zijn op de regelgeving rondom de (jeugd-)honken en de handhaving daarvan. Opvallend is daarbij dat veel jongeren aangeven dat de regels te streng zijn, zoals de sluitingstijd, terwijl tegelijkertijd blijkt dat zij vaak maar beperkt op de hoogte zijn van de inhoud van het beleid en de mogelijkheden die het beleid groepsbijeenkomsten biedt. Er wordt dan ook de wens uitgesproken voor meer duidelijkheid en communicatie over dit beleid. Een enkele jongere benadrukt dat toezicht en controles op het industrieterrein een belangrijke functie hebben voor de veiligheid. Dit gegeven wordt ook benadrukt in de gesprekken tijdens de verdiepende bijeenkomst (zie bijlage A).

Samenvattend laten de resultaten zien dat (jeugd-)honken voor een substantiële groep jongeren een belangrijke en toegankelijke ontmoetingsplek vormen en dat het gebruik in vergelijking met de enquête uit 2023 lijkt te zijn toegenomen. Tegelijkertijd maakt de meerderheid van de jongeren geen of slechts beperkt gebruik van deze voorzieningen. Uit de gesprekken is gebleken dat niet de honken zelf, maar vooral de perceptie van de regels en handhaving bepalend voor de mate waarin jongeren deze voorzieningen waarderen.

Ouders

Een kwart van de ouders gaf in de enquête uit 2023 aan dat ze ook een honk of bedrijfspand bezochten als onderdeel van hun vrijetijdsbesteding. Dit betrof dan veelal voor het vieren van een verjaardag of jubileum. Hoewel de resultaten uit 2026 lastig te vergelijken zijn door het verschil in vraagstelling, lijken de honken geen primaire vrijetijdsbesteding te zijn voor ouders. Slechts 2,5% geeft de honken aan als primaire uitgaansgelegenheid in het weekend. Ouders brengen vooral de weekendavonden thuis (55,8%) of bij vrienden/kennissen door (23,9%).

Het is dan ook opvallend dat er bij de telefonische benadering verschillende meningen te horen zijn vanuit de ouders over het honkenbeleid. Enerzijds wordt het beleid groepsbijeenkomsten als streng en kinderachtig ervaren, terwijl anderzijds wordt gepleit voor duidelijke regels en meer toezicht en handhaving als er in de (jeugd-)honken regels worden overtreden. Van de 163 ouders zouden slechts 15 ouders (9,2%) het liefst zien dat hun kinderen in de (jeugd-)honken hun weekendavonden doorbrengen. Het grootste gedeelte van de ouders (54,6%) zou dit toch het liefst in de reguliere horeca willen zien.

Samenvattend is er een wisselend beeld en laten de gesprekken zien dat ouders verschillend denken over de mate van regulering en toezicht binnen het beleid groepsbijeenkomsten. De meningen lopen uiteen van een wens tot versoepeling van de regels tot een oproep voor strengere handhaving. Onder deze verschillen ligt echter een meer gedeelde opvatting: veel ouders erkennen de sociale waarde van jeugdhonken als ontmoetingsplek voor jongeren en zien kansen om deze voorziening, binnen duidelijke kaders en met passend toezicht, een veilige plek voor ontmoeting en ontspanning te laten zijn.

Professionals

Hoewel honken niet uitgebreid aan bod komen in de gesprekken, geven horecaondernemers in het horecaoverleg aan zich te kunnen vinden in het huidige beleid groepsbijeenkomsten. Vanuit de horeca komen geen signalen dat honken momenteel tot problemen leiden. Ook vanuit Waypoint wordt de huidige situatie rondom uitgaan op Urk over het algemeen als positief beoordeeld. Ten opzichte van enkele jaren geleden is het op het industrieterrein rustiger geworden. Daarnaast wordt door professionals een duidelijke relatie gezien tussen honken en de verschuiving van het uitgaansleven. Professionals constateren dat jongeren steeds vaker gebruikmaken van alternatieve ontmoetingsplaatsen buiten de reguliere horeca. Gereguleerde honken zouden een rol kunnen vervullen door jongeren een ontmoetingsplek te bieden. Volgens de professionals blijft de uitdaging om voldoende zicht te houden op wat zich binnen deze locaties afspeelt en om waar nodig begeleiding of ondersteuning te bieden. Het belang van outreachend jongerenwerk wordt hierbij benadrukt.

5.1.3 Deelconclusies

1. Er is behoefte aan de mogelijkheid voor structurele én incidentele groepsbijeenkomsten op de industrieterreinen van Urk.

Uit de resultaten blijkt dat er onder jongeren een duidelijke behoefte bestaat aan plekken om elkaar te ontmoeten. Het maximaal toegestane aantal van dertig structurele honken wordt momenteel (nog) niet benut. Toch komt uit de enquêtes naar voren dat veel jongeren de voorkeur geven aan het samenkomen met hun eigen vriendengroep, maar daarnaast is er ook de behoefte om andere jongeren te ontmoeten. De honken voorzien in een behoefte en bieden een gereguleerd alternatief voor samenkomsten buiten de gereguleerde horecavoorzieningen.

Verder blijkt uit de resultaten dat er veel gebruik wordt gemaakt van de regeling voor incidentele groepsbijeenkomsten. In totaal zijn 458 incidentele groepsbijeenkomsten gemeld die voldeden aan de voorwaarden, wat wijst op een goede meldingsbereidheid onder gebruikers. Daarnaast blijkt dat enkele bedrijfspanden het maximale aantal van tien toegestane incidentele groepsbijeenkomsten per jaar bereiken. Bij één bedrijfspand is zelfs geconstateerd dat dit maximum is overschreden. Dit laat zien dat er behoefte bestaat aan de mogelijkheid om groepsbijeenkomsten te organiseren, maar dat deze behoefte zich concentreert op een beperkt aantal locaties. Ook zijn er geen signalen dat de huidige voorwaarden voor incidentele groepsbijeenkomsten, zoals het ontbreken van een verplichte sluitingstijd, leiden tot noemenswaardige problemen of overlast. De regeling lijkt daarmee in de praktijk werkbaar en beheersbaar.

2. Het exploitatievergunningstelsel met voorwaarden en daarnaast toezicht & handhaving gaat excessen en overlast bij (structurele én incidentele) groepsbijeenkomsten tegen.

Uit de resultaten blijkt dat overlast vanuit honken en incidentele groepsbijeenkomsten beperkt is. Er worden relatief weinig meldingen van overlast geregistreerd en ook de politie hoeft slechts beperkt op te treden op het industrieterrein. Dit suggereert dat de huidige aanpak in belangrijke mate bijdraagt aan een beheersbare situatie. Tegelijkertijd blijkt dat toezicht en handhaving noodzakelijk blijven, aangezien wordt aangegeven dat er nog steeds honken aanwezig zijn zonder de vereiste vergunning.

3. Er is momenteel sprake van een beter 'level playing field' tussen de (jeugd-)honken en de commerciële horeca op Urk.

Uit dit evaluatierapport blijkt dat er geen commerciële uitbating meer plaatsvindt in de honken. Ook vanuit de horeca wordt het beleid groepsbijeenkomsten positief ervaren. De commerciële horeca lijkt geen hinder te ondervinden van de huidige sluitingstijden binnen de honken. Jongeren geven echter aan dat zij de sluitingstijden van de honken juist verruimd willen zien. Daarnaast geven jongeren aan behoefte te hebben aan toegankelijke en betaalbare ontmoetingsplekken, juist in een tijd waarin het uitgaansaanbod op Urk afneemt. Voor een deel van de jongeren vervullen honken nog altijd een belangrijke sociale functie. Zij bieden een plek om elkaar te ontmoeten binnen de eigen vriendengroep en dragen bij aan sociale binding en vrijetijdsbesteding. Daarnaast geven jongeren ook aan dat ze de behoefte hebben om juist naast hun eigen vriendenkring ook andere jongeren te kunnen ontmoeten.

5.2 Veilig uitgaan.. (bij vrienden) thuis

Niet alle jongeren brengen hun uitgaansavond door in de horeca, verenigingen of honken. Een belangrijk deel van de jongeren ontmoet elkaar thuis of bij vrienden thuis. Deze vorm van uitgaan vindt plaats in een meer informele setting en speelt zich grotendeels af buiten het zicht van professionele organisaties en handhavers. Hierdoor kunnen de ervaringen en risico's verschillen van andere uitgaanslocaties. Achtereenvolgens zullen in deze paragraaf de resultaten uit de praktijk en resultaten uit het *onderzoek Veilig Uitgaan 2026* worden besproken. Tot slot worden er deelconclusies geformuleerd.

5.2.1 Resultaten uit de praktijk

Tijdens zowel het bondgenotenoverleg als het horecaoverleg is benoemd dat jongeren elkaar steeds vaker treffen in overkappingen of bij vrienden thuis. Dit wordt gezien als het nieuwe uitgaan. Zowel de politie als toezicht & handhaving ontvangen weinig tot geen meldingen van overlast die hiermee samenhangen. Incidenteel krijgt toezicht & handhaving meldingen uit het oude dorp. Dit heeft te maken met het feit dat woningen daar dicht op elkaar staan. Hierbij gaat het niet om grote aantallen meldingen of structurele overlast.

Deze verschuiving betekent echter ook dat er minder zicht is op wat zich tijdens dergelijke bijeenkomsten afspeelt. Hoewel de verantwoordelijkheid voor toezicht in de privésfeer primair bij ouders of verzorgers ligt, blijkt dat niet altijd duidelijk is in hoeverre ouders op de hoogte zijn van het eventuele alcoholgebruik. Het is lastig om vast te stellen of de verplaatsing naar de privésfeer ook heeft geleid tot een toename en/of afname van alcoholgebruik onder minderjarigen.

De bevindingen wijzen erop dat het verminderen van overlast in de openbare ruimte grotendeels is bereikt.

5.2.2 Resultaten uit het onderzoek Veilig Uitgaan

Jongeren

De resultaten laten zien dat het uitgaan van jongeren zich in toenemende mate verplaatst naar de privésfeer. Waar in 2023 slechts 9% van de jongeren aangaf elkaar thuis of bij vrienden thuis te ontmoeten, geeft in 2026 maar liefst 68,1% van de jongeren (213 jongeren) aan dit als uitgaans- of ontmoetingsvorm te doen. Hoewel een directe vergelijking met 2023 enige voorzichtigheid vraagt vanwege verschillen in antwoordcategorieën, wijzen zowel de enquête-uitkomsten als de aanvullende gesprekken op een duidelijke toename van het samenkomen in en rondom woningen.

De gesprekken met jongeren bevestigen dit beeld. Verschillende jongeren geven aan dat zij regelmatig samenkomen in overkappingen, veranda's of zelfgebouwde bars op achterstraten bij henzelf of vrienden thuis. Volgens hen vindt deze vorm van uitgaan steeds vaker plaats. Activiteiten die daarbij worden genoemd zijn onder andere praten, muziek luisteren, samen eten, films kijken en spelletjes spelen. Daarnaast geeft een deel van de jongeren aan thuis alcohol te drinken voordat zij later op de avond eventueel nog naar een horecagelegenheid in het oude dorp gaan.

De verschuiving naar de privésfeer lijkt samen te hangen met veranderingen in andere uitgaansvormen. Hoewel het bezoek aan jeugdhonken ten opzichte van 2023 lijkt te zijn toegenomen, geven verschillende jongeren aan dat zij voorheen vaker gebruikmaakten van honken en tegenwoordig vaker thuis of bij vrienden afspreken. Ook blijkt uit de enquête dat wanneer jongeren niet kiezen voor andere uitgaansgelegenheden, zij het vaakst bij vrienden zijn. In totaal geven 161 jongeren aan hun tijd op deze manier door te brengen.

Tegelijkertijd kent deze ontwikkeling ook aandachtspunten. Jongeren geven aan dat thuis uitgaan niet altijd een volwaardig alternatief is. Niet iedereen beschikt over voldoende ruimte en sommige locaties kunnen niet altijd worden gebruikt. Daarnaast ervaren sommige jongeren dat het samenkomen binnen de eigen vriendengroep een zekere beperking met zich meebrengt. Zij geven aan hierdoor minder makkelijk nieuwe mensen te ontmoeten en vooral binnen hun bestaande sociale netwerk te blijven.

Verschillende jongeren spreken dan ook de behoefte uit om meer mogelijkheden te hebben om andere leeftijdsgenoten te ontmoeten.

Opvallend is verder dat het toezicht van ouders sterk verschilt. Een deel van de jongeren geeft aan dat ouders af en toe controleren hoe het gaat, maar hen verder veel vrijheid geven. Andere jongeren geven juist aan dat er nauwelijks of geen toezicht plaatsvindt. Daartegenover staan situaties waarin ouders actief betrokken zijn, bijvoorbeeld door aanwezig te zijn tijdens het samenkomen of door afspraken te maken over het gebruik van alcohol en gedrag. Enkele jongeren geven zelfs aan dat ouders er soms bij komen zitten. Deze uiteenlopende ervaringen laten zien dat er geen eenduidige vorm van ouderlijk toezicht bestaat en dat de betrokkenheid van ouders sterk afhankelijk is van de thuissituatie.

Ouders

De resultaten uit de enquêtes en de telefonische gesprekken laten zien dat zowel ouders als jongeren een groot deel van hun vrijetijdsbesteding in de privésfeer doorbrengen. Van de ondervraagde ouders in 2026 geven 91 ouders (55,8%) aan hun weekendavonden voornamelijk thuis door te brengen en 39 ouders (23,9%) bij bezoek of kennissen. De ouders geven ook aan dat hun kinderen vooral de weekendavonden thuis doorbrengen (45,3%). Bij de vraag waar ouders het liefst zouden zien dat hun kinderen de weekendavonden doorbrengen, antwoorden 22 ouders (13,5%) dat hun voorkeur uitgaat naar de thuissituatie. Dit bevestigt het beeld uit de jongerenenquête dat het sociale leven van jongeren zich in toenemende mate verplaatst naar woningen, overkappingen, veranda's en andere informele ontmoetingsplekken in de directe woonomgeving.

Verder blijkt uit de gesprekken met ouders dat de mate van toezicht sterk varieert. Sommige ouders kiezen ervoor om zelf weg te gaan als hun kinderen thuis met vrienden afspreken, anderen houden toezicht door af en toe een kijkje te nemen en te controleren hoe het gaat. Ook gebeurt het dat als kinderen thuis afspreken ouders erbij gaan zitten om te kijken hoe het gaat.

Positief hierbij is dat blijkt dat, vergeleken met de resultaten uit 2023, ouders in 2026 beter veronderstellen zicht te hebben op het uitgavenpatroon en middelengebruik van hun kinderen. Het aantal ouders dat aangeeft (gedeeltelijk) zicht te hebben op het uitgavenpatroon is gestegen van 87,6% in 2023 naar 93,9% in 2026. Voor wat betreft middelgebruik is het aantal ouders dat aangeeft hier (gedeeltelijk) zicht op te hebben gestegen van 85,2% in 2023 naar 94,5% in 2026.

Ouders geven daarbij wel de kanttekening dat door de verschuiving van het samenkomen naar de privésfeer er daardoor minder contacten zijn tussen de verschillende groepen jongeren en er minder mogelijkheden zijn om nieuwe mensen te ontmoeten.

Daarnaast geeft een ruime meerderheid van de ouders (82%) ook aan te weten waar zij terecht kunnen wanneer zich moeilijke situaties voordoen. Ook de kans op geluidsoverlast voor de burens wordt door ouders opgemerkt. Ouders geven aan zich hiervan bewust te zijn en dat dit er soms toe leidt dat jongeren niet de gehele avond op dezelfde locatie verblijven.

Professionals

Uit de gesprekken met de professionals komt naar voren dat een deel van het uitgaansleven zich verplaatst naar informele locaties, zoals woningen van vrienden en thuis onder de overkapping. Met name vanuit de politie, Waypoint en het bondgenotennetwerk wordt gesignaleerd dat jongeren elkaar vaker ontmoeten op informele locaties. Aan de ene kant biedt dit jongeren een laagdrempelige en toegankelijke plek om elkaar te ontmoeten. Aan de andere kant zien professionals hierin een risico, omdat toezicht vanuit ouders en andere volwassenen niet altijd vanzelfsprekend is. Dit beeld wordt ook bevestigd door enkele enquête-respondenten, die aangeven dat er sprake is van afnemende sociale controle en beperkte ouderlijke betrokkenheid. Hierdoor is er minder toezicht en worden signalen van problematisch gedrag mogelijk later opgemerkt. Ook Waypoint benoemt hierbij dat het middelengebruik zich lijkt te verplaatsen naar bijvoorbeeld de achterstraten.

Opvallend is dat meerdere professionals niet alleen wijzen op middelengebruik, maar ook op een afname van sociale controle en ouderlijke betrokkenheid. Professionals benadrukken het belang van outreachend werk en het versterken van de betrokkenheid van ouders om de veiligheid binnen deze informele uitgaanssetting te vergroten.

5.2.3 Deelconclusie

1. Het uitgaansleven van jongeren op Urk verplaatst zich in toenemende mate naar het samenzijn bij vrienden thuis.

Uit de resultaten blijkt dat het uitgaan bij vrienden thuis een belangrijke plaats inneemt binnen het uitgaansleven van jongeren. Deze vorm van uitgaan valt in eerste instantie onder de verantwoordelijkheid van ouders, terwijl handhaving en politie doorgaans pas een rol spelen wanneer sprake is van overlast of overtredingen. De resultaten laten verder zien dat het toezicht van ouders niet altijd even vanzelfsprekend is. De resultaten laten zien dat uitgaan bij vrienden thuis een laagdrempelige en populaire vorm van ontmoeting is, maar tegelijkertijd risico's met zich meebrengt doordat toezicht en sociale controle beperkter kan zijn dan binnen georganiseerde uitgaanslocaties.

Uit de resultaten blijkt dat niet alle jongeren, ouders en professionals het huidige uitgaansaanbod divers genoeg vinden. Jongeren geven aan dat de horeca relatief duur is en dat het bestaande aanbod onvoldoende aansluit bij de wensen van alle doelgroepen. De resultaten laten verder zien dat er behoefte bestaat aan locaties waar sociale ontmoeting centraal staat. Ook wordt door een aantal jongeren aangegeven dat zij behoefte hebben aan ontmoetingsplekken waar alcohol niet noodzakelijk centraal staat. Ook veel ouders geven aan hun kinderen het liefst te zien uitgaan in de horeca, omdat ze hun kinderen gunnen anderen te kunnen ontmoeten naast hun eigen vriendenkring.

5.3 Veilig uitgaan.. in (commerciële) horeca op Urk

De horeca vormt al jarenlang een belangrijke ontmoetingsplek binnen het uitgaansleven op Urk. Door de aanwezigheid van ondernemers, beveiligers en toezichthouders vindt uitgaan in de horeca plaats binnen een relatief gestructureerde en gecontroleerde omgeving. Daarnaast speelt de horeca een belangrijke rol in de samenwerking tussen verschillende veiligheidspartners. Achtereenvolgens zullen in deze paragraaf de resultaten uit de praktijk en resultaten uit het *onderzoek Veilig Uitgaan 2026* (bijlage A) worden besproken. Tot slot worden er deelconclusies geformuleerd.

5.3.1 Resultaten uit de praktijk

De laatste jaren zijn verschillende horecazaken gesloten. Daarnaast hebben de horecaondernemers aangegeven dat er de afgelopen jaren sprake was van overlast in en rondom het uitgaansgebied. Om deze ontwikkeling het hoofd te bieden, is vorig jaar, na onder andere overleg met de horecaondernemers, besloten om een beveiligers (in de volksmond straatcoach) in te zetten. Deze beveiligers wordt door de gemeente bekostigd en draagt bij aan het voorkomen van overlast, het aanspreken van bezoekers op hun gedrag en het vergroten van de veiligheid in het uitgaansgebied. Het Keurmerk Veilig Uitgaan werd niet nodig geacht, omdat er geen meerwaarde in werd gezien.

5.3.1.1 Horecaoverleg

Met de komst van de projectleider Veilig Uitgaan is het horecaoverleg geïntensiveerd en beschikt de horeca over een vast aanspreekpunt binnen de gemeente. Hierdoor zijn de contacten tussen gemeente en horecaondernemers verbeterd en zijn de ondernemers weer actief aangesloten bij het overleg. In een open en transparante setting konden knelpunten, verwachtingen en behoeften over en weer worden uitgesproken.

Deze aanpak heeft geleid tot een hernieuwd vertrouwen tussen de horeca en de gemeente. Ondernemers hebben aangegeven de gemeente weer als een betrouwbare partner te ervaren. Deze verbeterde samenwerking heeft uiteindelijk geresulteerd in de ondertekening van een horecaconvenant (bijlage N), waarin afspraken zijn vastgelegd over samenwerking, veiligheid en verantwoordelijkheid.

Daarnaast wordt er gezamenlijk nagedacht over de organisatie en uitvoering van evenementen, zoals Koningsnacht, Urkerdag en de intocht van Sinterklaas. De horeca speelt hierbij een belangrijke rol. Ondernemers denken actief mee over maatregelen en voorzieningen die bijdragen aan een veilige en aantrekkelijke invulling van deze evenementen, met specifieke aandacht voor de veiligheid in en rondom de horecagelegenheden en in het oude dorp. Door deze intensieve samenwerking wordt de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een veilig en gastvrij uitgaansgebied verder versterkt.

5.3.1.2 Rookbeleid

Hoewel op 1 juli 2008 het landelijke rookverbod voor de horeca werd ingevoerd, werd er destijds op Urk nog op verschillende plaatsen gerookt in de horeca. Met de invoering van het beleid voor groepsbijeenkomsten, waarin een rookverbod is opgenomen als voorwaarde voor het gebruik van de honken, ontstond er een ongelijk speelveld. Dit vormde aanleiding om ook met de horeca en verenigingen in gesprek te gaan over het creëren van een gelijk speelveld.

Vanuit het uitgangspunt dat vergelijkbare regels zouden moeten gelden voor zowel de honken als de commerciële horeca, zijn gesprekken gevoerd met horecaondernemers over het verder invullen van het niet roken in uitgaansgelegenheden. Vanuit de gemeente zijn er, in overleg met de horecaondernemers, rookpalen beschikbaar gesteld en geplaatst voor de ingang van de horecagelegenheden. Deze gesprekken en ontwikkelingen hebben geleid tot een positieve ontwikkeling. Inmiddels zijn de commerciële horecagelegenheden op Urk rookvrij.

Daarmee wordt niet alleen invulling gegeven aan een gelijkwaardige benadering van verschillende uitgaanslocaties, maar wordt ook bijgedragen aan een gezondere en veiligere uitgaansomgeving voor bezoekers en medewerkers. De rookvrije horeca sluit aan bij de bredere ambitie om het uitgaansleven op een gezondere manier vorm te geven.

5.3.1.3 Outreachende jongerenwerkers (Caritas)

In het projectplan Veilig Uitgaan van 9 maart 2023 is opgenomen dat wordt gestreefd naar een verdere doorontwikkeling van het jongerenwerk. Daarbij was voorzien dat het jongerenwerk een meer prominente rol zou krijgen onder andere binnen het uitgaan door middel van outreachend werken. Ter uitvoering van deze ambitie zijn bij Caritas in september 2024 en januari 2025 twee outreachende jongerenwerkers gestart. Zij zoeken jongeren actief op, terwijl jongeren hen ook zelfstandig weten te vinden. Hierdoor zijn zij in staat om signalen en problematiek vroegtijdig te herkennen en, waar nodig, passende ondersteuning te bieden of door te verwijzen. Daarnaast onderhouden zij goede contacten met de horecaondernemers in het uitgaansgebied.

5.3.1.4 Positieve initiatieven

Op 28 maart 2024 heeft de gemeenteraad van Urk unaniem besloten om, in samenwerking met het Willem Hoekstra Fonds, in 2024 en 2025 financiële middelen beschikbaar te stellen voor de versterking van positieve initiatieven in het kader van het project Veilig Uitgaan en het programma DURF (bijlage L, Raadsvoorstel positieve initiatieven Veilig Uitgaan/DURF). De subsidie is gericht op het stimuleren van nieuwe (veilige) initiatieven voor jongeren tussen 14 en 18 jaar. In het raadsbesluit is opgenomen dat in 2025 vóór de behandeling van de begroting 2026 een (tussentijdse) evaluatie wordt uitgevoerd naar de resultaten, zichtbare effecten en mogelijke neveneffecten van deze subsidiemogelijkheid.

Op 9 oktober 2025 is daarom een informatienota geschreven om de evaluatie versterking positieve initiatieven Veilig Uitgaan & DURF te bespreken (bijlage M, Rapport evaluatie versterking positieve initiatieven). Deze evaluatie was gericht op de periode van 28 maart 2024 tot en met september 2025. Voor deze evaluatie zijn ervaringen opgehaald bij zowel aanvragers die subsidie toegekend hebben gekregen als bij aanvragers die (vooralsnog) zijn afgewezen. Deze resultaten lieten zien dat er in de Urker samenleving een grote betrokkenheid en animo is voor nieuwe initiatieven voor de Urker jeugd. Ouders, jongeren, scholen, verenigingen, kerken, maatschappelijke organisaties en andere betrokkenen beslissen samen welke initiatieven nodig zijn en hoe deze het beste kunnen worden opgezet en uitgevoerd. Vanuit de versterking positieve initiatieven kan een financiële tegemoetkoming voor deze initiatieven aangevraagd worden. Hiermee draagt het bij aan de preventieve doelstellingen van DURF: het voorkomen van problemen door het versterken van beschermende factoren in de leefomgeving van jongeren.

Verder is gebleken dat een deel van het budget niet volledig is besteed. Er is toen besloten dat in de resterende subsidieperiode ingezet zou worden op meer gerichte communicatie met betrekking tot versterking van de positieve initiatieven. Hierbij werd gezocht naar potentiële geschikte initiatiefnemers. Hiermee werd getracht om meer geïnteresseerde initiatiefnemers te bereiken. Denk hierbij aan kerken, maatschappelijke instellingen en verenigingen. Ook is er toen afgesproken om te onderzoeken of eerdere aanvragers van positieve initiatieven meer duidelijkheid hadden over het vinden van een geschikte plek voor hun initiatief.

Er zijn tot nu toe in totaal 7 initiatieven goedgekeurd, namelijk 1) Koffie- en Theecafé Kupprien, 2) Shapers Fun, 3) De Skuil, 4) Mountainbike-clinics (MTB-clinics), 5) Struners van Zodrekt, 6) De Jeugdzolder en 7) Festum. De versterking van positieve initiatieven in het kader van Veilig Uitgaan & DURF heeft op Urk tot meerdere zichtbare ontwikkelingen geleid, namelijk dat er grote betrokkenheid en animo is voor initiatieven. Daarnaast is gebleken dat er beperkte beschikbaarheid is voor geschikte locaties. Veel ingediende initiatieven lopen vast op het vinden van passende locaties. Bestaande gebouwen zijn vaak niet geschikt vanwege hun bestemming of inrichting. Het wijzigen van een bestemmingsplan is een langdurig en complex proces, wat de realisatie van initiatieven vertraagt of onmogelijk maakt. Daarnaast blijkt dat initiatieven die al in uitvoering zijn, duidelijk maken dat de beoogde doelgroep (jongeren van 14-18 jaar) lastig te bereiken is. Ten slotte blijkt dat hoewel er inhoudelijk veel potentie zit in de ingediende voorstellen, de uitvoering in de praktijk beperkt wordt door deze genoemde factoren. Hierdoor is vastgesteld dat er urgentie ligt in het investeren in structurele oplossingen, zoals geschikte locaties en samenwerking tussen gemeente en initiatiefnemers.

In het rapport evaluatie versterking positieve initiatieven Veilig Uitgaan & DURF is beaamd dat de gemeente meerdere keren via de website, sociale media en persberichten aandacht heeft gevraagd voor de versterking van positieve initiatieven. Ondanks deze uitingen kan worden gesteld dat het totaalbudget niet volledig is benut aan nieuwe initiatieven voor het uitgaan op Urk.

5.3.1.5 Horecaconvenant

Met het bereiken van fase 3 (*Koers voor de toekomst*) van het project Veilig Uitgaan zijn er randvoorwaarden gecreëerd voor een veiliger uitgaansklimaat op Urk. In dit kader is een nieuw horecaconvenant (bijlage N) opgesteld ter vervanging van het gedateerde horecaconvenant uit 2006, conform de ambitie zoals opgenomen in het coalitieakkoord 2022-2026.

Tijdens de tweemaandelijks horeca-overleggen met plaatselijke horecaondernemers en de politie is door alle partijen input gegeven voor het nieuwe horecaconvenant. In dit nieuwe horecaconvenant 2026 zijn de belangrijkste afspraken tussen de drie partijen vastgelegd. Op 17 februari 2026 is dan ook het horecaconvenant 2026 door gemeente Urk, politie en horecaondernemers ondertekend. Hierin is de samenwerking met partners op tal van thema's geactualiseerd en verbonden aan de doelstellingen van het projectplan Veilig Uitgaan en het preventiemodel DURF. Belangrijke doelstellingen die in dit convenant zijn opgenomen, betreffen het streven naar een veiliger, meer gezond, transparant, sociaal en divers en professioneel uitgaansklimaat.

In totaal zijn er verscheidende doelstellingen die ten grondslag liggen aan het horecaconvenant 2026 en zijn er verschillende afspraken gemaakt per doelstelling. Allereerst spannen de convenantpartners zich in om de openbare ruimte schoon, veilig en goed verlicht te houden. Ten tweede dragen horeca, gemeente en politie in het uitgaansgebied gezamenlijk verantwoordelijkheid voor de openbare orde en voor een positieve beleving voor bezoekers, personeel en omwonenden. Hiermee wordt het duidelijk dat de horecaondernemers op Urk gezamenlijke huisregels hanteren, zorgen voor naleving van alcoholwetgeving en signalen en incidenten melden met betrekking tot de openbare orde bij de politie. Ten derde zet de gemeente substantieel in op preventie van overmatig middelengebruik onder jongeren via het programma DURF. Dat doet zij met preventielessen, ouderavonden en het monitoren van middelengebruik. Van de horecaondernemers wordt daarbij verwacht dat er aandacht is voor matigingsbeleid en het strikt hanteren van leeftijdsgrenzen. Lees voor de verdere afspraken per doelstelling, de collectieve huisregels voor de horeca en de ondertekening, het horecaconvenant 2026.

5.3.1.6 Beveiliging oude dorp

Eind juli 2025 is gestart met de tijdelijke inzet van twee extra beveiligers (ook wel straatcoaches genoemd) in het oude dorp op zaterdagavond. Deze beveiligers vervullen een vrije rol en worden ingezet om het uitgaanspubliek op een laagdrempelige wijze aan te spreken. Het doel van deze inzet is het verbeteren van de openbare orde, het terugdringen van overlast en het vergroten van de veiligheid in het uitgaansgebied. De kosten voor één van de beveiligers wordt gedragen vanuit de middelen van team Veiligheid van de gemeente Urk. Daarbij is vooraf afgesproken dat de gemeente deze inzet zou financieren tot en met 31 december 2025.

Op 19 februari 2026 heeft een gesprek plaatsgevonden met een afvaardiging van de horecaondernemers. Tijdens dit overleg zijn de gevolgen van het beëindigen van de inzet van de beveiligers besproken. Daarbij is geconstateerd dat de overlast in het uitgaansgebied sinds het wegvallen van deze inzet weer is toegenomen. Op basis van de positieve ervaringen en de signalen vanuit onder andere de horeca en politie is ervoor gekozen de gemeentelijke bekostiging van de inzet van één beveiligers te verlengen tot en met 31 december 2026.

Uit terugkoppelingen van betrokken partijen zoals politie blijkt dat de inzet van de beveiliging als zeer waardevol wordt ervaren. De aanwezigheid van herkenbare en professionele beveiligers zorgt voor meer rust en een groter veiligheidsgevoel in het uitgaansgebied. Door de laagdrempelige en respectvolle

benadering van deze beveiligers wisten zij in korte tijd een goede relatie op te bouwen met veel jongeren en jongerengroepen. Daarnaast vervullen zij een signalerende en preventieve functie. Door actief aanwezig te zijn op straat kunnen zij beginnende spanningen en opstootjes vroegtijdig herkennen en hierop interveniëren, waardoor meerdere incidenten kunnen worden voorkomen. Tevens fungeren zij als ondersteuning voor de reguliere beveiligers bij de toegangsdeuren van horecagelegenheden.

Ook de samenwerking tussen de beveiligers en de politie wordt als positief ervaren. Gedurende de uitgaansavonden is er structureel contact, waarbij informatie wordt uitgewisseld over de sfeer in het gebied en mogelijke risico's of dreigende situaties. Deze samenwerking draagt bij aan een proactieve aanpak van openbare orde en veiligheid en maakt het mogelijk sneller te reageren op incidenten. Ook het jongerenwerk van Caritas onderhoudt goede contacten met de beveiligers, waardoor signalen vanuit jongeren en het uitgaansgebied effectief kunnen worden gedeeld en opgepakt. Hierdoor is een waardevolle samenwerking ontstaan tussen jongerenwerk, beveiliging, horeca en politie, gericht op het bevorderen van een veilig uitgaansgebied.

5.3.2 Resultaten uit het onderzoek Veilig Uitgaan

Jongeren

Zowel in 2023 als in 2026 geeft het overgrote deel van de jongeren aan gebruik te maken van horecagelegenheden. Daarbij is zelfs sprake van een toename: waar in 2023 65,4% van de jongeren aangaf uit te gaan in de horeca, is dit in 2026 gestegen naar 76,4%. De enquête laat zien dat cafés en bars met 239 jongeren (76,4%) de meest bezochte uitgaanslocaties vormen naast het samenkomen bij vrienden thuis.

Tegelijkertijd wijzen de resultaten erop dat het veiligheidsgevoel tijdens het uitgaan de afgelopen jaren is toegenomen. In 2023 gaf 73,2% van de jongeren aan zich veilig te voelen tijdens het uitgaan, terwijl dit percentage in 2026 is gestegen naar 77,9%. Ook het aantal jongeren dat aangeeft zelf of via vrienden vervelende ervaringen te hebben meegemaakt tijdens het uitgaan is aanzienlijk afgenomen. In 2023 gaf nog 66,7% aan hiermee in aanraking te zijn geweest, terwijl dit in 2026 is gedaald naar 37,7%. Ondanks deze positieve ontwikkeling blijkt dat onveiligheidsgevoelens en vervelende ervaringen vooral samenhangen met het uitgaan in cafés en bars. Van de jongeren die aangeven zich wel eens onveilig te voelen, noemt de meerderheid de horeca als locatie waar dit gevoel ontstaat. De aanwezigheid van beveiligers in het oude dorp wordt daarbij wisselend beoordeeld.

De enquête laat verder zien dat een meerderheid van de jongeren de weg naar hulp en ondersteuning weet te vinden wanneer er problemen ontstaan rondom uitgaan of middelengebruik. Ongeveer twee derde van de jongeren (65%) geeft aan organisaties of hulpverleners te kennen waar zij terecht kunnen. Daarbij worden onder meer Caritas, Waypoint, Veerkracht, Tactus en het Leger des Heils genoemd. Hoewel dit een positief resultaat is, kent nog altijd ruim een derde van de jongeren dergelijke voorzieningen niet.

Opvallend is dat jongeren tegelijkertijd kritisch zijn over het huidige uitgaansaanbod op Urk. Waar in 2023 nog 40,7% van de jongeren vond dat er onvoldoende gevarieerd uitgaansaanbod aanwezig was, is dit percentage in 2026 gestegen naar 75,7%. Slechts een beperkte groep jongeren vindt het aanbod voldoende gevarieerd. Zowel in de enquête als tijdens de aanvullende gesprekken komt naar voren dat jongeren behoefte hebben aan meer diversiteit in het vrijetijdsaanbod. Daarbij gaat het niet alleen om extra horeca, maar juist ook om alternatieven voor het traditionele uitgaan. Veel jongeren noemen activiteiten en ontmoetingsplaatsen waar alcohol en drugs niet centraal staan. Voorbeelden die genoemd worden zijn een gamehal, pool- of dartcentrum, bowlingbaan, minigolf, openluchtbioscoop, spelletjesavonden en andere laagdrempelige activiteiten. Ook bestaat behoefte aan een ontmoetingsplek vergelijkbaar met Kupprien, maar dan toegankelijk voor een bredere of oudere doelgroep. Hoewel bestaande initiatieven zoals Festum, Kupprien, De Skuil en Struners van Zodrecht positief worden gewaardeerd, geven jongeren aan dat deze voorzieningen niet altijd aansluiten bij alle doelgroepen.

Ouders

De resultaten uit de enquête in 2026 laten zien dat de commerciële horeca voor ouders nog steeds wordt gezien als de belangrijkste uitgaansomgeving voor jongeren. Opvallend is dat 89 ouders (54,6%) aangeven dat zij hun kinderen het liefst hun weekendavonden in de horeca op Urk zien doorbrengen, terwijl slechts 17 ouders (10,4%) aangeven dat hun kinderen daadwerkelijk vooral in de horeca uitgaat.

Tegelijkertijd zijn ouders zeer kritisch op het huidige uitgaansaanbod in de horeca op Urk. Een grote meerderheid van de ouders (84%) vindt dat er onvoldoende ontmoetings- en uitgaansmogelijkheden op Urk zijn, dit percentage is daarbij ook aanzienlijk gestegen sinds 2023 toen 68,8% van de ouders dit nog aangaf. Waar in 2023 vooral 'aanvullende horeca' werd genoemd (40,6%), wordt dit in 2026 vooral geduid als meer variatie in horeca (63,8%). Ook tijdens de telefonische gesprekken komt naar voren dat het huidige aanbod als beperkt wordt ervaren en dat er relatief weinig plekken zijn waar verschillende groepen jongeren elkaar op een laagdrempelige manier kunnen ontmoeten. Daarbij wordt gesignaleerd dat het aantal horecagelegenheden afneemt en dat de prijzen binnen de horeca als hoog worden ervaren. Net als in 2023 worden ook nu voorzieningen als een bowlingbaan, bioscoop of andere laagdrempelige ontmoetingsplekken door ouders regelmatig genoemd.

Professionals

Uit het onderzoek *Veilig Uitgaan 2026* (zie bijlage A) blijkt dat professionals overwegend positief zijn over de huidige aanpak van Veilig Uitgaan binnen de horeca. Zowel horecaondernemers als politie en Caritas geven aan dat de aanpak van het project Veilig Uitgaan zichtbaar bijdraagt aan een veiliger uitgaansgebied. De samenwerking tussen gemeente, politie en ondernemers wordt als constructief ervaren en het vertrouwen tussen partijen is de afgelopen jaren toegenomen. Ook Waypoint benoemt dat de huidige situatie rondom uitgaan op Urk over het algemeen als positief wordt beoordeeld. Ten opzichte van enkele jaren geleden is het in het oude dorp rustiger geworden.

Meerdere maatregelen lijken effectief te zijn. Zo worden de horecaontzeggingen door ondernemers en politie expliciet genoemd als succesvol middel om overlast terug te dringen. Ook de inzet van beveiligers (straatcoaches) wordt als waardevol beschouwd. Door hun zichtbare aanwezigheid kunnen incidenten vroegtijdig worden gesignaleerd en aangepakt. Daarnaast wordt het horecaconvenant (bijlage N) gezien als een belangrijk instrument dat zorgt voor duidelijke afspraken en een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een veilig uitgaansklimaat.

Tegelijkertijd bestaan er zorgen over de toekomst van de horeca. Zowel horecaondernemers, politie, Waypoint als de respondenten uit de enquête signaleren dat het aantal horecagelegenheden en bezoekers afneemt. Juist de locaties die door professionals als relatief veilig en goed georganiseerd worden gezien, lijken steeds minder beschikbaar te zijn voor jongeren.

Verder valt op dat middelengebruik als aandachtspunt wordt genoemd, ondanks de positieve ontwikkelingen op het gebied van openbare orde en veiligheid.

5.3.3 Deelconclusies

1. Het uitgaan in de commerciële horeca op Urk is veiliger, gezonder, transparanter & professioneler geworden.

Uit de resultaten blijkt dat de samenwerking tussen gemeente, horeca en andere betrokken partners de afgelopen jaren duidelijke resultaten heeft opgeleverd. Zo wordt het rookbeleid breed nageleefd, werken horecaondernemers samen binnen het horecaconvenant en worden horecaontzeggingen ingezet. Daarnaast leveren beveiligers (straatcoaches) volgens professionals een positieve bijdrage aan de veiligheid in het uitgaansgebied.

Deze maatregelen worden ook door jongeren herkend. Zij geven namelijk aan zich over het algemeen veilig te voelen tijdens het uitgaan en ervaren minder incidenten dan in voorgaande jaren. Dit beeld wordt ondersteund door de politie, die eveneens een afname ziet van het aantal horeca gerelateerde

incidenten en meldingen. Ook is er sprake van meer transparantie binnen de horeca, onder andere door heldere communicatie tussen de horeca en zichtbare huisregels binnen de horeca.

Daarnaast wordt de samenwerking tussen gemeente, horeca, politie, beveiliging en andere partners tijdens bijzondere evenementen, zoals de Sinterklaas intocht, als positief ervaren. Het onderlinge vertrouwen tussen gemeente en horeca is de afgelopen jaren versterkt, waardoor partijen elkaar beter weten te vinden en gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen voor een veilig uitgaansklimaat.

2. Het (commerciële) horeca aanbod op Urk is niet divers & sociaal genoeg en neemt af.

Uit de resultaten blijkt dat het uitgaansaanbod op Urk de afgelopen jaren verder is afgenomen, terwijl het aantal nieuwe positieve initiatieven beperkt blijft. Professionals geven aan dat nieuwe initiatieven regelmatig vastlopen op het vinden van een geschikte locatie. Toch worden er relatief weinig aanvragen gedaan voor nieuwe vormen van uitgaan, terwijl uit de enquêtes juist naar voren komt dat jongeren, ouders en professionals het huidige aanbod als onvoldoende divers ervaren. Uit de evaluatie blijkt dat er de wens is voor meer gevarieerde uitgaansmogelijkheden, waarbij een meer actievere en stimulerende rol vanuit de gemeente wordt gewenst. Uit de resultaten blijkt verder dat het horeca-aanbod op Urk de afgelopen jaren is afgenomen. Opvallend is dat er tegelijkertijd juist behoefte is aan meer diversiteit binnen het uitgaansaanbod.

5.4 Veilig Uitgaan.. in (paracommerciële) verenigingen op Urk

Verenigingen nemen binnen Urk een belangrijke plaats in als ontmoetingsplek voor jongeren en jongvolwassenen. Zij bieden mogelijkheden voor sociale contacten, ontspanning en activiteiten en vormen daarmee voor veel jongeren een alternatief voor de horeca of andere uitgaanslocaties. Door hun maatschappelijke karakter dragen verenigingen bovendien bij aan de sociale samenhang binnen de gemeenschap. Achtereenvolgens zullen in deze paragraaf de resultaten uit de praktijk en resultaten uit het onderzoek *Veilig Uitgaan 2026* worden besproken. Tot slot worden er deelconclusies geformuleerd.

5.4.1 Resultaten uit de praktijk

Urk heeft een rijk verenigingsleven. Bezoekers moeten op een veilige en gezonde manier gebruik kunnen maken van het aanbod binnen een vereniging. Binnen de verenigingen zijn zowel jongeren als ouderen actief. Binnen enkele verenigingen kan een verbeterslag worden gemaakt. Project Veilig Uitgaan heeft daarom ook aandacht besteed aan verenigingen binnen de gestelde doelen.

Vanuit verschillende partijen, waaronder team Veiligheid en DURF, zijn er zorgen over het alcoholgebruik, zeker wanneer jongeren tot 18 jaar deel uitmaken van het gezelschap waar dit gebeurt.

Op grond van artikel 43a van de Alcoholwet zijn de gemeenten verplicht om elke vier jaar een preventie- en handavingsplan Alcohol op te stellen. Dit plan is leidend binnen het bredere beleid gericht op het voorkomen van alcoholgebruik onder jongeren tot 18 jaar. In dit projectplan sluiten we inhoudelijk en praktisch aan bij het gemeentelijke Preventie en Handavings-plan Alcohol van Urk, waarin preventie, educatie, toezicht, handhaving en bewustwording centraal staan. Met dit preventie- en handavingsplan moet worden ingezet op de gehele keten van preventie, te beginnen bij de omgeving van de kinderen van nu, door in te zetten op het voorkomen en uitstellen van alcoholgebruik. Dit Preventie- en Handavingsplan 2026-2029 Alcohol (bijlage K) is op 13 mei 2026 vastgesteld door de raad. Dit beleidsplan richt zich op het stapsgewijs terugdringen van middelengebruik onder jongeren, met als hoofddoel dat minderjarigen onder de 18 jaar geen alcohol nuttigen of bezitten. De gemeente zet zich in voor adequate naleving van de Alcoholwet, het versterken van de sociale omgeving rondom jongeren en het faciliteren van een fysieke omgeving die gezond gedrag stimuleert, zo ook binnen verenigingen.

In fase 3 van het project Veilig Uitgaan zijn er aandachtspunten ten aanzien van verenigingen benoemd. Allereerst wordt vastgesteld dat alcoholgebruik binnen verenigingen vaak onvoldoende zichtbaar is. Daarnaast ontbreekt het aan een structurele samenwerking tussen verenigingen en de gemeente. Ook blijkt dat kennis van en bewustwording over de Alcoholwet binnen verenigingen beperkt is. Tot slot wordt als aandachtspunt genoemd dat de vergunningen mogelijk niet altijd op orde zijn.

In de praktijk blijkt dat sommige accommodaties van verenigingen met enige regelmaat worden ingezet voor feesten en partijen, terwijl het bestemmingsplan, de vergunning of de gebruiksvoorwaarden daar geen ruimte voor bieden.

Hoewel op 1 juli 2008 het landelijke rookverbod voor de horeca en publieke binnenruimtes ingevoerd, werd er destijds op Urk nog op verschillende plaatsen gerookt onder andere in verenigingsgebouwen. Met de invoering van het beleid voor groepsbijeenkomsten waarin een rookverbod opgenomen is als voorwaarde voor het gebruik van de honken, ontstond er een ongelijk speelveld. Dit vormde aanleiding om ook met de horeca en verenigingen in gesprek te gaan over het creëren van een gelijk speelveld. Vanuit het uitgangspunt dat vergelijkbare regels zouden moeten gelden voor zowel de honken als de verenigingen, zijn er in eerste instantie gesprekken gevoerd met een aantal verenigingen. Op 18 juli 2024 heeft er een verenigingenavond plaatsgevonden met als hoofdthema roken. Het was een geslaagde avond. De boodschap is destijds overgebracht dat er vanaf september 2024 zou worden gecontroleerd op het rookverbod. Het was positief om zo met elkaar in verbinding te staan. Er is gesteld dat het belangrijk is om contact met de verenigingen te blijven houden. Daarna hebben er op verzoek van de verenigingen nog gesprekken plaatsgevonden tussen verenigingen, gemeente en de NVWA.

Er is een toezegging gedaan om het contact met de verenigingen te intensiveren door onder andere in 2025 een nieuwe informatieavond te organiseren. Op 22 september 2025 stond een informatieavond gepland met als thema sociale veiligheid binnen verenigingen. Deze avond zou worden verzorgd door team Veiligheid, DURF en team Toezicht en Handhaving. Voor deze bijeenkomst bleek echter onvoldoende belangstelling vanuit de verenigingen. Daarom is besloten de informatieavond niet door te laten gaan. In plaats daarvan is ervoor gekozen om gezamenlijk laagdrempelige koffiemomenten te organiseren. Op deze manier kan op een meer persoonlijke wijze contact worden onderhouden met de verenigingen, kunnen signalen en behoeften worden opgehaald en kan de samenwerking tussen de gemeente en de verenigingen verder worden versterkt. Daarnaast bieden deze momenten de mogelijkheid om verenigingen te ondersteunen en met hen mee te denken over het op orde brengen van relevante regelgeving, vergunningen. Er wordt naar gestreefd om met deze koffiemomenten in het najaar 2026 te starten. Dit betreft een integraal bezoek vanuit handhaving, vergunningverlening en DURF.

5.4.2 Resultaten uit het onderzoek Veilig Uitgaan

Jongeren

Uit de enquête blijkt dat sportverenigingen een minder prominente uitgaanslocatie zijn dan de horeca, het samenkomen bij vrienden thuis of de (jeugd-)honken. In de enquête uit 2026 geven 64 jongeren (20,4%) aan dat zij onder andere gebruikmaken van een sportvereniging als ontmoetings- of uitgaanslocatie. Daarmee nemen sportverenigingen een bescheiden maar relevante positie in binnen het vrijetijdsaanbod voor jongeren. Vergeleken met 2023 lijkt het gebruik van verenigingen als ontmoetingsplek te zijn toegenomen. In 2023 gaf slechts 1,6% van de respondenten aan uit te gaan bij een vereniging, terwijl daarnaast 10,4% een combinatie van horeca, honk en vereniging bezocht.

Op het gebied van veiligheidsgevoelens in verenigingen laten de resultaten een positiever beeld zien dan bij de horeca of (jeugd-)honken. Eén respondent geeft aan zich wel eens onveilig te hebben gevoeld tijdens het uitgaan bij een sportvereniging en drie respondenten geven aan dat zichzelf of vrienden daar wel eens iets vervelends hebben meegemaakt. In vergelijking met andere uitgaanslocaties, laten sportverenigingen een veiliger beeld zien.

Ouders

Uit de enquête in 2026 blijkt dat slechts 4 ouders (2,5%) de verenigingen noemen als primaire locatie waar zij zelf hun weekendavonden doorbrengen. Dit in tegenstelling tot 2023 toen 21 ouders (27,6%) nog aangaf hun vrije tijd bij verenigingen/clubs door te brengen en meer dan de helft (51,8%) aangaf wel eens een vereniging te bezoeken. Vijf ouders noemen in 2026 'sport' als primaire locatie waar hun kinderen hun weekendavonden doorbrengen. Ook noemen vijf ouders 'sport' als locatie waar zij het liefst zouden zien dat hun kinderen hun weekendavonden doorbrengen.

Professionals

Binnen de gesprekken komt naar voren dat verenigingen een belangrijke positie innemen binnen het uitgaans- en vrijetijdsaanbod op Urk. Tegelijkertijd ervaren horecaondernemers een ongelijk speelveld tussen verenigingen en commerciële horeca. Vooral verschillen in regelgeving en de prijzen van alcoholhoudende dranken worden hierbij genoemd. Dit ongelijke speelveld gaat over de verhouding tussen commerciële en paracommerciële aanbieders.

De professionals geven aan blijvend aandacht te hebben voor een gelijk speelveld tussen verenigingen en de commerciële horeca. Een gevarieerd aanbod van uitgaansmogelijkheden wordt door professionals namelijk gezien als een voorwaarde voor een gezond en veilig uitgaansklimaat.

5.4.3 Deelconclusies

1. (Paracommerciële) verenigingen worden op Urk gezien als een serieuze uitgaansmogelijkheid.

Uit de resultaten blijkt dat verenigingen een belangrijke rol spelen als ontmoetingsplek op Urk. Verenigingsgebouwen worden regelmatig gebruikt voor feestjes, bijeenkomsten en andere sociale activiteiten. Daarmee vervullen zij voor een deel een functie binnen het vrijetijdsaanbod.

2. (Paracommerciële) verenigingen voldoen niet in alle gevallen aan de geldende wet- en regelgeving rondom vergunningen.

Uit de resultaten blijkt dat regels en afspraken rondom het organiseren van activiteiten en bijeenkomsten binnen verenigingen niet altijd voor iedereen even duidelijk zijn. Daarnaast wordt gesignaleerd dat bestaande wet- en regelgeving niet in alle gevallen consequent wordt nageleefd.

5.5 Veilig Uitgaan.. met middelengebruik

Middelengebruik onder jongeren is een onderwerp dat blijvend aandacht vraagt, omdat het invloed kan hebben op gezondheid, welzijn en deelname aan de samenleving. De resultaten uit het *onderzoek Veilig Uitgaan 2026* geeft inzicht in de mate waarin jongeren in aanraking komen met alcohol, roken en andere middelen. Achtereenvolgens zullen in deze paragraaf de resultaten uit de praktijk en resultaten uit het *onderzoek Veilig Uitgaan 2026* worden besproken. Tot slot worden er deelconclusies geformuleerd.

5.5.1 Resultaten uit de praktijk

De afgelopen jaren zijn binnen het project Veilig Uitgaan verschillende maatregelen ingezet die bijdragen aan het tegengaan van middelengebruik en het bevorderen van een gezondere uitgaanscultuur op Urk. Een belangrijke ontwikkeling is de ondertekening van het nieuwe horecaconvenant 2026 (bijlage N) door gemeente, politie en horecaondernemers. In dit convenant zijn afspraken vastgelegd over onder meer de naleving van de alcoholwetgeving, het signaleren van incidenten en het voeren van een matigingsbeleid rondom alcoholgebruik. Van de horecaondernemers wordt daarbij verwacht dat er aandacht is voor matigingsbeleid en het strikt hanteren van leeftijdsgrenzen. Daarnaast zijn de doelstellingen van het convenant gekoppeld aan de ambities van zowel Veilig Uitgaan als het preventieprogramma DURF, waarmee preventie van middelengebruik een vaste plek heeft gekregen binnen de gezamenlijke aanpak.

Ook op het gebied van roken zijn concrete resultaten zichtbaar. Waar in het verleden in verschillende horecagelegenheden nog werd gerookt, zijn de commerciële horecalocaties op Urk inmiddels rookvrij. Vanuit de gemeente zijn er, in overleg met de horecaondernemers, rookpalen beschikbaar gesteld en geplaatst voor de horecagelegenheden. Door afspraken met horecaondernemers en het faciliteren van rookvoorzieningen buiten de horecagelegenheden is een gezondere uitgaansomgeving ontstaan voor zowel bezoekers als medewerkers. De rookvrije horeca sluit aan bij de bredere ambitie om het uitgaansleven op een gezondere manier vorm te geven.

Daarnaast wordt vanuit het preventieprogramma DURF ingezet op het voorkomen van overmatig middelengebruik onder jongeren. Dit gebeurt onder andere door preventielessen, ouderavonden, monitoring van middelengebruik en het versterken van de sociale norm rondom alcohol- en drugsgebruik. In de praktijk laten de eerste ervaringen zien dat deze aanpak bijdraagt aan meer bewustwording bij ouders en opvoeders en aan een groter gevoel van gezamenlijke verantwoordelijkheid binnen de gemeenschap.

Ten slotte is het preventie- en handhavingsplan geïmplementeerd op Urk, namelijk het Preventie- en Handhavingsplan 2026-2029 Alcohol (bijlage K). Deze is per 20 juni 2026 in werking getreden. Dit beleidsplan richt zich op het stapsgewijs terugdringen van middelengebruik onder jongeren, met als hoofddoel dat minderjarigen beneden de 18 jaar geen alcohol nuttigen of bezitten. Het Verwey Jonker Instituut heeft een ex ante onderzoek gedaan naar de ontwikkeling van de gemeente Urk. Uit dit onderzoek blijkt dat er factoren zijn die de ontwikkeling van Urk in de weg staan. Het rapport geeft de gemeente Urk drie hoofdopgaven op: het versterken van de weerbaarheid, jongeren perspectief bieden en ruimte geven aan de ontwikkeling van Urk. Deze drie hoofdopgaven hangen ook samen met alcoholgebruik in de gemeente. Minder weerbaarheid en minder perspectief vergroten namelijk de kans op problemen met alcohol. Een gezonde sociale omgeving helpt juist om goed preventiebeleid te maken. Daarom is het belangrijk om alcoholpreventie en handhaving stevig te verbinden met de bredere ontwikkeling van Urk. Dit Preventie- en Handhavingsplan Alcohol sluit hierop aan en draagt bij aan een veilige, sterke en gezonde omgeving voor alle inwoners, vooral voor jongeren. Tijdens de vaststelling van het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol in de gemeenteraad is er een motie aangenomen om te onderzoeken of een convenant opgesteld kan worden onder verenigingen over schenktijden en verantwoord alcoholbeleid. Dit wordt ook meegenomen in de gesprekken met de verenigingen.

5.5.2 Resultaten uit het onderzoek Veilig Uitgaan

Jongeren

De resultaten laten zien dat alcohol het meest gebruikte middel is onder jongeren. Meer dan de helft van de respondenten (53%) geeft aan alcohol te drinken, gevolgd door roken (30%). Slechts een klein deel van de jongeren geeft aan te vaperen (3%) of drugs te gebruiken (3%). Tegelijkertijd gebruikt slechts 11% van de jongeren geen van de genoemde middelen, wat erop wijst dat middelengebruik in bredere zin een relatief normaal onderdeel is van het jongerenleven.

Uit de open antwoorden blijkt dat vooral alcoholgebruik sterk genormaliseerd lijkt binnen de Urker jongerencultuur. Jongeren geven aan dat alcohol vaak aanwezig is tijdens sociale activiteiten en dat ook minderjarigen regelmatig alcohol gebruiken. Hoewel deze signalen gebaseerd zijn op ervaringen en waarnemingen van jongeren zelf en niet direct iets zeggen over de exacte omvang van het probleem, laten zij zien dat middelengebruik onder minderjarigen aanwezig is in de belevingswereld van jongeren. Daarbij wordt genoemd dat er voorafgaand aan een avond uit vaak al alcohol wordt gedronken op achterstraten, in veranda's, onder de overkappingen of bij vrienden thuis¹.

Hoewel het zelfgerapporteerde drugsgebruik beperkt is, maken meerdere jongeren zich zorgen over het gebruik van drugs onder leeftijdsgenoten. Volgens hen vindt dit vaak buiten het zicht plaats, bijvoorbeeld thuis of op toiletten van horecagelegenheden. Met name 3-MMC, cocaïne, wiet en ketamine worden genoemd. Tegelijkertijd geven veel jongeren aan zelf geen drugs te gebruiken en er ook weinig mee in aanraking te komen. Daarnaast zijn er signalen dat drugsgebruik binnen bepaalde groepen aanwezig is.

Een positieve uitkomst is dat 65% van de jongeren weet waar zij terecht kunnen met vragen of problemen rondom uitgaan en middelengebruik. Desondanks kent ruim een derde (35%) geen organisaties of hulpverleners die ondersteuning kunnen bieden.

Ouders

Uit de resultaten blijkt dat ouders over het algemeen veel zicht ervaren op het middelengebruik van hun kinderen. Een ruime meerderheid (81%) geeft aan hier volledig zicht op te hebben, terwijl 13% aangeeft gedeeltelijk zicht te hebben. Slechts 6% van de ouders zegt geen zicht te hebben op het middelengebruik van hun kind. Daarnaast is het zicht van ouders op middelengebruik van hun kinderen ten opzichte van 2023 licht toegenomen. In 2023 gaf 85,2% van de ouders aan hier (gedeeltelijk) zicht op te hebben en in 2026 94,5%.

Daarnaast blijkt dat veel ouders bekend zijn met organisaties waar zij terecht kunnen wanneer zij zich zorgen maken. Organisaties zoals Caritas, Waypoint, Veerkracht, het Leger des Heils en DURF worden daarbij regelmatig genoemd. Dit duidt op een goede bekendheid van het lokale ondersteuningsaanbod.

De resultaten laten tevens zien dat ouders het gesprek over middelengebruik actief aangaan met hun kinderen. Zij geven aan hun kinderen te informeren over de risico's van alcohol en drugs en proberen bewustwording te creëren. Veel ouders hebben het gevoel goed op de hoogte te zijn van wat er speelt in het leven van hun kinderen en ervaren dat hun kinderen voldoende kennis hebben van de risico's van middelengebruik.

Opvallend is dat veel ouders vooral de nadruk leggen op het voorkomen van overmatig alcoholgebruik, terwijl alcoholgebruik op zichzelf – ook onder minderjarigen – minder vaak ter discussie lijkt te staan.

¹ De resultaten van de enquête Veilig Uitgaan dienen als een momentopname te worden beschouwd. Andere bronnen, zoals de GGD Gezondheidsmonitor Jeugd 2023, laten een voorzichtige afname van alcoholgebruik onder jongeren zien. Omdat onderzoeken verschillen in doelgroep, vraagstelling en onderzoeksopzet zijn de resultaten niet één op één vergelijkbaar, maar bieden zij gezamenlijk inzicht in trends en beleving rondom middelengebruik.

Tegelijkertijd blijkt uit de analyse dat er onder een deel van de ouders behoefte bestaat aan meer informatie en ondersteuning bij het bespreekbaar maken van alcohol- en middelengebruik met hun kinderen. Er bestaat behoefte aan meer voorlichting, vooral via scholen, zodat kinderen al op jonge leeftijd bewust worden gemaakt van de risico's. Ouders benadrukken daarnaast het belang van blijvend in gesprek gaan met jongeren over middelengebruik en het waarschuwen voor de gevolgen van drugs- en alcoholgebruik.

Professionals

Professionals zien middelengebruik als een belangrijk aandachtspunt binnen het uitgaansleven op Urk. Outreachende jongerenwerkers van Caritas signaleren vanuit hun contacten met jongeren dat middelengebruik nog steeds voorkomt en blijvende aandacht vraagt.

In de enquête onder professionals noemt een groot deel van de respondenten middelengebruik expliciet als een probleem. Zij beschrijven het huidige uitgaansklimaat als zorgelijk en wijzen op "veel middelengebruik" en een gebrek aan voldoende alternatieven voor jongeren die op een gezonde manier willen uitgaan. Ook worden drugsgebruik en alcoholgebruik genoemd als belangrijke bedreigingen voor een veilige en gezonde uitgaanscultuur. Professionals constateren verder dat de horeca rookvrij is geworden.

Daarnaast signaleren meerdere professionals dat het aantal horecagelegenheden afneemt, waardoor jongeren vaker samenkomen op achterstraten of bij mensen thuis. Waypoint geeft aan dat het middelengebruik zich lijkt te verplaatsen, naar bijvoorbeeld verenigingen en op achterstraten.

5.5.3 Deelconclusies

1. Alcoholgebruik is genormaliseerd op Urk.

Uit zowel de enquête als de signalen van professionals blijkt dat alcoholgebruik een vaste plek heeft binnen het sociale leven op Urk. Meer dan de helft van de jongeren geeft aan alcohol te gebruiken en uit de gesprekken blijkt dat alcoholgebruik vaak wordt gezien als een normaal onderdeel van sociale activiteiten en uitgaan. Ook minderjarig alcoholgebruik wordt regelmatig genoemd.

2. Drugsgebruik lijkt beperkt zichtbaar, maar wordt breed als zorgpunt ervaren.

Hoewel slechts een klein deel van de jongeren aangeeft zelf drugs te gebruiken, noemen zowel jongeren als professionals drugsgebruik regelmatig als aandachtspunt. Horecaondernemers, jongerenwerkers en andere professionals maken zich zorgen over de aanwezigheid van drugs binnen bepaalde groepen jongeren. Jongeren noemen onder andere 3-MMC, cocaïne, ketamine en cannabis.

3. Samenwerking tussen partijen wordt positief beoordeeld.

Uit de gesprekken met horeca, politie en Caritas blijkt dat de gezamenlijke aanpak binnen Veilig Uitgaan positief wordt beoordeeld. Het horecaconvenant, de inzet van beveiliging, horecaontzeggingen, het rookbeleid en de samenwerking tussen partners dragen volgens betrokkenen bij aan een veiliger en gezonder uitgaansklimaat. De afname van overlast en horeca-gerelateerde incidenten ondersteunt dit beeld.

4. Het rookbeleid laat zien dat gedragsverandering mogelijk is.

De commerciële horeca op Urk is inmiddels volledig rookvrij. Zowel horecaondernemers als politie ervaren dit als een positieve ontwikkeling. Dit laat zien dat een combinatie van duidelijke afspraken, samenwerking en consequent beleid daadwerkelijk kan leiden tot gedragsverandering binnen het uitgaansleven.

5. Ouders hebben ondersteuning nodig bij het bespreekbaar maken van middelengebruik.

De bevindingen laten zien dat sommige ouders aangeven actief het gesprek aangaan met hun kinderen als het gaat om alcoholgebruik. Daarnaast is uit de resultaten gebleken dat alcoholgebruik genormaliseerd is. Verder is uit de evaluatie gebleken dat onder een deel van de ouders behoefte

bestaat aan meer informatie en ondersteuning in hun rol als opvoeder bij het bespreekbaar maken van alcohol- en middelengebruik met hun kinderen.

5.6 Veilig uitgaan.. binnen de integrale samenwerking

Het project Veilig Uitgaan is een integraal vraagstuk dat verschillende beleidsterreinen binnen de gemeente raakt. Om die reden is de projectgroep samengesteld uit vertegenwoordigers van diverse afdelingen. In dit hoofdstuk worden de resultaten daarom niet afzonderlijk, maar in onderlinge samenhang beschouwd, zodat een integraal beeld ontstaat van de ontwikkelingen en effecten van het project.

5.6.1 Integrale projectgroep Veilig Uitgaan

Het doel van het project Veilig Uitgaan is tweeledig. Allereerst sluit het doel aan bij de doelstellingen van het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2026-2029 (bijlage K) van de gemeente Urk. Daarnaast draagt dit projectplan bij aan het realiseren van de drie hoofdopgaven (Verwey-Jonker Instituut, 2023) die gemeente Urk heeft geformuleerd:

1. Weerbaarheid versterken
2. Jongeren perspectief bieden
3. Ruimte geven aan de verdere ontwikkeling van Urk

Het projectplan Veilig Uitgaan, dat op 14 maart 2023 door het college van B&W is vastgesteld, bestaat uit drie opeenvolgende fasen die gezamenlijk bijdragen aan een veiliger, gezonder en aantrekkelijker uitgaansklimaat op Urk.

In fase 1 is het honkenbeleid geïmplementeerd. Daarbij is ingezet op structureel toezicht en handhaving om overlast en veiligheidsrisico's rondom honken terug te dringen. Deze aanpak heeft tot concrete resultaten geleid. Het aantal actieve honken is afgenomen van circa 80 niet vergunde honken naar 20 geregistreerde locaties. Mede dankzij gerichte handhaving en bestuurlijke maatregelen is de overlast op de industrieterreinen aanzienlijk verminderd en is meer zicht ontstaan op wat zich daar afspeelt. Een deel van de problematiek die in het verleden rondom honken speelde, waaronder overlast en onveilige situaties, is hierdoor grotendeels verdwenen.

In fase 2 lag de nadruk op het creëren van ruimte voor nieuwe initiatieven en het versterken van een veilig en aantrekkelijk uitgaansklimaat. In deze fase zijn onder andere het terrassenbeleid, het rookbeleid en het exploitatievergunningstelsel ingevoerd. Daarnaast zijn outreachende jongerenwerkers aangesteld om beter in contact te komen met jongeren en signalen vroegtijdig op te vangen. Ook is in deze fase een eerste aanzet gegeven voor de versterking van het verenigingsleven.

De afname van het aantal honken heeft echter ook geleid tot nieuwe ontwikkelingen. Jongeren, met name in de leeftijd van 14 tot 18 jaar, lijken hun ontmoetingen in toenemende mate te verplaatsen naar andere locaties, zoals verenigingen en de privésfeer. Hierdoor is de overlast in de openbare ruimte weliswaar sterk afgenomen, maar ontstaan er tegelijkertijd nieuwe aandachtspunten. Hierbij kan worden gedacht aan minder zichtbaar middelengebruik en beperkt toezicht vanuit ouders.

Momenteel bevindt het project zich in fase 3: Koers voor de toekomst. Deze fase richt zich op het verder versterken van een gezonder en socialer verenigingsleven voor zowel jongeren als volwassenen. Daarbij was het de bedoeling om in de jaren 2025 en 2026 de reeds ingezette versterking van het verenigingsleven verder te concretiseren. Deze ambitie is nog niet gerealiseerd. In het najaar van 2026 worden hierin stappen gezet.

Het projectplan richtte zich vanaf de start niet uitsluitend op het terugdringen van overlast, maar kende ook bredere maatschappelijke doelstellingen, zoals het bevorderen van de veiligheid van jongeren, het terugdringen van middelengebruik en het integreren van veilig uitgaan als norm binnen de Urker samenleving. Het streven was om het uitgaansleven veiliger, gezonder, transparanter, professioneler en meer divers & sociaal te maken.

De uitvoering van het project vindt plaats binnen een integrale projectgroep Veilig Uitgaan, waarin de afdelingen Ruimte Ordening, Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH), Economische Zaken,

Communicatie, DURF en Veiligheid vertegenwoordigd zijn. De projectgroep komt eens per twee weken bijeen om de voortgang te bespreken, ontwikkelingen te monitoren en verdere acties af te stemmen. De samenwerking tussen de verschillende afdelingen heeft bijgedragen aan een breed en integraal beeld van de effecten van het project en de aandachtspunten voor de toekomst.

5.6.2 Team Toezicht & Handhaving

Binnen het thema Veilig Uitgaan heeft het team Toezicht & Handhaving een belangrijke rol in het bevorderen en bewaken van een veilig, leefbaar en verantwoord uitgaansklimaat. De primaire taak van het team is het houden van toezicht op de naleving van wet- en regelgeving en het signaleren van situaties die de openbare orde, veiligheid of gezondheid kunnen beïnvloeden.

In de praktijk betekent dit dat toezichthouders en boa's controles uitvoeren bij horecagelegenheden, evenementen en andere locaties waar veel bezoekers samenkomen. Hierbij wordt onder meer gekeken naar naleving van vergunningvoorschriften, schenktijden, leeftijdsgrenzen voor alcoholverstreking, brandveiligheid en het gebruik van horecagebieden. Daarnaast onderhouden toezichthouders en boa's nauw contact met horecaondernemers, beveiligingsorganisaties, politie, jongerenwerk en andere partners om signalen vroegtijdig op te vangen en gezamenlijk op te treden wanneer dat nodig is.

Ook binnen het beleid groepsbijeenkomsten (of honkenbeleid) houdt het team toezicht op de naleving van vergunningsvoorwaarden, voert het controles uit en behandelt het meldingen van mogelijke overtredingen. Voorheen werd hiervoor een externe partij ingehuurd en was er minder zicht op hoe dat contact verliep. Sinds een aantal maanden voert het team de controles zelf uit in het weekend en worden zij ondersteund door een externe partij. Er wordt hierbij niet alleen handhavend opgetreden, maar er wordt ook ingezet op bewustwording. Het uitgangspunt is om problemen zoveel mogelijk te voorkomen door in gesprek te blijven met betrokkenen. Ondanks de vele gesprekken en het inzetten op bewustwording, ervaren de toezichthouders en boa's nog wel weerstand over het beleid.

Daarnaast heeft het team een signalerende functie. Door aanwezig te zijn in het publieke domein en in contact te staan met inwoners en ondernemers ontstaat een goed beeld van de ontwikkelingen op het gebied van veiligheidsvraagstukken, waaronder overlast en alcohol- en drugsgebruik.

Vanuit het perspectief van team Toezicht & Handhaving kan worden geconcludeerd dat het beleid groepsbijeenkomsten in belangrijke mate heeft bijgedragen aan het terugdringen van de overlast op het industrieterrein. In het verleden was er sprake van ernstige problematiek, waaronder grootschalige feesten, overmatig alcohol- en drugsgebruik en andere incidenten die een negatieve invloed hadden op de openbare orde en veiligheid. De signalen hierover zijn de afgelopen jaren sterk afgenomen volgens toezicht en handhaving.

Jongeren zijn volgens team toezicht en handhaving in sommige gevallen creatiever geworden in het organiseren van ontmoetingen, waardoor het voor toezichthouders en boa's lastiger kan zijn om te zien wat er precies op het terrein gebeurt. Verder heeft het team toezicht en handhaving enkele meldingen binnengekregen van overlast bij woningen. Dit zijn geen grote aantallen en is volgens hen te overzien.

Wat betreft de vergunde honken ontstaat het beeld dat vergunninghouders zich over het algemeen goed aan de gestelde regels houden. Er is ruimte voor dertig vergunningen, waarvan nog niet alle vergunningen zijn verleend. De honken die wel beschikken over een vergunning voldoen doorgaans aan de voorwaarden of hoeven slechts beperkte aanpassingen door te voeren om hieraan te voldoen. Het aanvragen van een vergunning wordt door sommige gebruikers zelfs gezien als een vorm van erkenning of waardering, wat de bereidheid om aan de regels te voldoen vergroot.

Dat neemt niet weg dat er altijd een beperkte groep zal zijn die niet volledig aan de voorschriften voldoet. Daarbij kan worden gedacht aan overtredingen zoals roken binnen of kleinschalige activiteiten die niet passen binnen de gestelde kaders. Daarnaast vinden op de industrieterreinen ook overdag en

op momenten buiten de reguliere toezichturen activiteiten plaats waarop nauwelijks zicht bestaat vanwege beperkte handhavingscapaciteit.

Ook rondom meldingen van incidentele gebruiksactiviteiten binnen gebouwen (IGB's) wordt over het algemeen een positieve ontwikkeling gezien. Tegelijkertijd blijkt dat sommige eigenaren moeite hebben met het idee dat voor activiteiten in hun eigen pand een melding nodig is. De gedachte leeft regelmatig dat de gemeente zich niet zou moeten bemoeien met het gebruik van particulier eigendom. Dit maakt naleving en controle soms lastig volgens team toezicht en handhaving. Daarbij speelt ook mee dat het voor toezichthouders en boa's niet altijd eenvoudig is vast te stellen of een activiteit, zoals een personeelsfeest, werkgerelateerd is.

Ten slotte heeft het team Toezicht en Handhaving een belangrijke rol bij het bevorderen van de naleving van de Alcoholwet en het terugdringen van alcoholgebruik onder minderjarigen. De gemeente is sinds de invoering van de Alcoholwet verantwoordelijk voor het toezicht op de verstrekking van alcohol en de handhaving van de wettelijke regels. Daarbij ligt de focus onder andere op leeftijdsgrenscontroles, controles bij alcoholverstrekkers, het voorkomen van alcoholverstrekking aan minderjarigen en het tegengaan van illegale verkoop van alcohol.

Door toezicht te houden op de naleving van wet- en regelgeving binnen de horeca, verenigingen, evenementen en andere locaties waar alcohol wordt verstrekt, draagt het team bij aan een verantwoord uitgaansklimaat. Handhaving vormt hierdoor een belangrijke aanvulling op de preventieve inzet van onder meer DURF, jongerenwerk en voorlichtingsactiviteiten.

Alles overziend blijft het voor team toezicht en handhaving een uitdaging om toezicht te houden op activiteiten die plaatsvinden in particuliere gebouwen en op eigen terrein. Ingrijpen of controleren wordt niet altijd gewaardeerd en er bestaat binnen de gemeenschap van oudsher een zekere terughoudendheid ten opzichte van gemeentelijk toezicht. Desondanks kan worden gesteld dat het beleid groepsbijeenkomsten een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan het verbeteren van de openbare orde en het verminderen van overlast op de locaties waar de problematiek oorspronkelijk het grootst was.

5.6.3 Programma DURF

De cijfers uit de Gezondheidsmonitor Jeugd onder klas 4-leerlingen worden binnen dit programma niet gebruikt om direct op bij te sturen, maar functioneren als een thermometer: ze geven inzicht in hoe het met jongeren op Urk gaat. Door deze groep periodiek te bevragen - eens in de vier jaar - ontstaat een betrouwbaar trendbeeld dat richting geeft aan beleid. Deze bundeling van onderzoeken vermindert bovendien de regeldruk voor scholen. De gekozen benadering sluit aan bij evidence-based werken zoals binnen het IJlandspreventiemodel, waarbij niet wordt gestuurd op incidentele uitschieters, maar op structurele ontwikkelingen over de tijd.

Aanvullend voert de GGD vierjaarlijks onderzoek uit onder jongvolwassenen (18–25 jaar). De meest recente resultaten (2024) laten zien dat het middelengebruik in deze oudere doelgroep op Urk duidelijk toeneemt en op onderdelen negatief afwijkt van het landelijke gemiddelde. Zo doet 47% van de jongvolwassenen op Urk aan binge drinken (landelijk 37%) en rookt 29% wekelijks of dagelijks (landelijk 20%). Deze cijfers benadrukken het belang van een preventieve aanpak op het thema veilig uitgaan, met blijvende aandacht voor de sociale omgeving, ouderbetrokkenheid en het creëren van veilige, gezonde uitgaansplekken voor jongeren en jongvolwassenen. Nieuwe cijfers worden eind 2026 verwacht.

De inzet vanuit DURF op het thema veilig uitgaan richt zich op het versterken van de sociale norm en het collectief verantwoordelijkheidsgevoel binnen de Urker gemeenschap. Door het organiseren van ouderavonden – waaronder bijeenkomsten specifiek voor vaders – en het bespreekbaar maken van thema's als middelengebruik en grenzen stellen, wordt gewerkt aan een cultuur waarin opvoeders elkaar ondersteunen en aanspreken op gedrag.

De eerste ervaringen laten zien dat deze aanpak bijdraagt aan meer bewustwording en een groeiende bereidheid tot gezamenlijk optrekken. Kenmerkend voor de aanpak is het gedeelde eigenaarschap: DURF is een gezamenlijke opgave van ouders, scholen, jongerenwerk, kerken en andere maatschappelijke organisaties. De ingezette lijn is passend en kansrijk, maar bevindt zich nog in een ontwikkelfase.

Ten slotte vormt DURF binnen het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2026-2029 (bijlage K) de belangrijkste preventieve pijler. Het programma richt zich op het voorkomen en verminderen van alcoholgebruik onder jongeren door in te zetten op bewustwording, opvoedondersteuning en het versterken van de sociale norm rondom middelengebruik. Hierbij wordt gewerkt met preventielessen, ouderavonden, publieksvoorlichting en het monitoren van ontwikkelingen onder jongeren. Daarnaast sluit de aanpak aan bij de uitgangspunten van het IJlandse preventiemodel, waarbij niet alleen wordt gekeken naar het gedrag van jongeren zelf, maar ook naar de invloed van ouders, scholen, verenigingen en andere maatschappelijke partners. Door vroegtijdig bewustwording te creëren over de risico's van alcohol- en drugsgebruik en ouders actief te betrekken bij de opvoeding van jongeren, wordt gewerkt aan een cultuurverandering waarin middelengebruik minder vanzelfsprekend wordt. Daarmee vormt DURF een belangrijke aanvulling op de toezicht- en handhavingstaken van de gemeente en de preventieve inzet van partners zoals jongerenwerk, onderwijs, horeca en zorgorganisaties.

5.6.4 Team Vergunningen

Binnen het domein vergunningen ligt de betrokkenheid bij het project Veilig Uitgaan voornamelijk op het terrein van de exploitatievergunningen voor honken en het afhandelen, registreren en bijhouden van incidentele groepsbijeenkomsten. Deze exploitatievergunningen zijn vanaf 1 september 2024 verleend aan exploitanten die een honk wilden starten of die hun bestaande honk wilden voortzetten. Deze exploitatievergunningen zijn persoonsgebonden.

De afdeling is onder meer verantwoordelijk voor de beoordeling en afgifte van exploitatievergunningen. Gedurende het project Veilig Uitgaan is gebleken dat vergunningverlening transparantie creëert rondom honken.

Een belangrijk uitgangspunt is dat de exploitatievergunning wordt verleend aan de exploitant. De exploitant kan maximaal nog 3 anderen toevoegen. De zogeheten 'leidinggevendens'. Hierdoor is beter inzicht ontstaan in wie verantwoordelijk is voor een locatie en kunnen exploitanten en leidinggevendens rechtstreeks worden aangesproken op de naleving van de gemaakte afspraken. Daarnaast heeft de vergunningplicht voor honken en de meldingsplicht voor incidentele groepsbijeenkomsten geleid tot een beter overzicht van de locaties waar groepen (voornamelijk jongeren en jongvolwassenen) samenkomen. Overlast wordt sneller gesignaleerd en de risico's kunnen eerder besproken worden.

Deze informatie ondersteunt ook het werk van Toezicht en Handhaving. Doordat bekend is welke locaties beschikken over een vergunning of waar een incidentele groepsbijeenkomst gehouden wordt, kan gericht toezicht worden gehouden op locaties zonder vergunning waar desondanks veel bezoekersaantallen of activiteiten worden waargenomen.

5.6.5 Team Communicatie

Communicatie heeft binnen het project Veilig Uitgaan een belangrijke ondersteunende en preventieve rol vervuld. Vanaf de start van het project is ingezet op het creëren van draagvlak, bewustwording en betrokkenheid onder jongeren, ouders, horeca, scholen, kerken, verenigingen en andere maatschappelijke partners. Daarbij stond niet alleen het communiceren van maatregelen en afspraken centraal, maar vooral ook het beïnvloeden van houding, gedrag en sociale normen rondom veilig uitgaan.

In de eerste fase is ingezet op de campagne 'Maak ons mooie dorp niet kapot'. Deze campagne richtte zich op het voorkomen van overlast, vernielingen en maatschappelijke onrust, met name rondom de

jaarwisseling en andere momenten waarop spanningen konden ontstaan. De campagne sprak inwoners aan op hun verantwoordelijkheid voor de leefbaarheid en veiligheid van Urk en sloot aan bij een bredere lijn waarin respect voor hulpverleners, openbare ruimte en elkaar centraal stond.

Gaandeweg is zichtbaar geworden dat bewustwording alleen niet voldoende is om blijvende gedragsverandering te realiseren. Daarom is de communicatiestrategie doorontwikkeld naar de campagne 'Urk met en voor elkaar'. Deze campagne bouwt voort op de eerdere boodschap, maar kiest nadrukkelijk voor een positieve en verbindende insteek. De focus ligt op gezamenlijke verantwoordelijkheid, sociale betrokkenheid en het versterken van de onderlinge verbondenheid binnen de Urker gemeenschap. Daarbij wordt gewerkt vanuit de overtuiging dat een veilig uitgaansklimaat niet alleen een verantwoordelijkheid is van overheid, handhaving of horeca, maar van de gehele samenleving. Het logo van de gemeente staat niet op de uitingen, hiervoor is het logo 'Urk met en voor elkaar' ontwikkeld.

Binnen deze campagne zijn verschillende partners betrokken, waaronder jongeren, ouders, scholen, kerken, ondernemers, politie, jongerenwerk, zorgorganisaties en verenigingen. Door gezamenlijk op te trekken en lokale ambassadeurs zichtbaar te maken, wordt gewerkt aan het versterken van de sociale norm: we spreken elkaar aan op gedrag, kijken naar elkaar om en dragen gezamenlijk verantwoordelijkheid voor een veilig en leefbaar Urk. Dit zie je bijvoorbeeld terug in de Sinterklaas campagne die gezamenlijk met de horeca is gemaakt en werd gecommuniceerd en gedeeld door hen. Ook worden campagne uitingen regelmatig getoetst aan de bondgenoten om na te gaan of we op de goede lijn zitten.

Ook de communicatie vanuit het gemeentebestuur heeft hierin een belangrijke rol gespeeld. In reactie op verschillende momenten van maatschappelijke onrust heeft burgemeester Bart Jaspers Faijer publiekelijk opgeroepen tot rust, respect en verantwoordelijkheid. Daarbij benadrukte hij het belang van het gesprek binnen gezinnen en de gemeenschap en deed hij een beroep op inwoners om elkaar aan te spreken op ongewenst gedrag. Uit de maatschappelijke reacties bleek dat deze oproepen hebben bijgedragen aan het vergroten van het bewustzijn over de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een veilig dorp.

De gekozen communicatielijnsluit aan bij de uitgangspunten van zowel het programma DURF als het project Veilig Uitgaan, waarin het versterken van de sociale omgeving en het eigenaarschap binnen de gemeenschap centraal staan.

5.6.6 Team Ruimtelijke Ordening

Binnen domein ruimte is en blijft ook een belangrijke opgave, om jongeren meer perspectief te bieden. Naast het saneren van illegale horeca is aanpak erop gericht dat de diversiteit in de horeca vergroot moet gaan worden. Eerste aanzet is gegeven in het omgevingsprogramma Oud Urk, waarop nadrukkelijk wordt ingezet op een vergroting van die diversiteit. Vervolgstep is een juridische verankering in het omgevingsplan. Uitvoering is vooral aan de markt, waarbij de contacten met de horeca nu goed zijn en we het momentum kunnen gebruiken om meerdere kansen (diverser aanbod, verbetering openbare ruimte, verbeterd vertrouwen et cetera) te verzilveren.

5.6.7 Team Economische Zaken

Team Economische Zaken maakt deel uit van de projectgroep Veilig Uitgaan. Het denkt mee over vraagstukken die betrekking hebben op de horeca en levert vanuit economisch perspectief een bijdrage aan een veilig en aantrekkelijk uitgaansklimaat. Daarnaast fungeert het als aanspreekpunt voor de Bedrijveninvesteringszone (BIZ) en onderhoudt het de contacten met betrokken ondernemers en partners. Zij zullen een deel van de kosten voor de beveiliging in het oude dorp voor hun rekening nemen. Daarnaast zal team Economische Zaken het voorzitterschap van het horecaoverleg op zich nemen. Team Veiligheid blijft hierbij betrokken, maar vervult niet langer de rol van voorzitter voor de toekomst.

6 Conclusie

In dit evaluatierapport is allereerst stilgestaan bij de achtergrond, doelstellingen en ontwikkelingen van het project Veilig Uitgaan. Vervolgens is een terugblik gegeven op de uitvoering van het project in de afgelopen jaren. Daarnaast is de methodiek van de evaluatie beschreven, waarbij gebruik is gemaakt van enquêtes onder jongeren, ouders en professionals, aangevuld met gesprekken met verschillende betrokken partijen.

In de daaropvolgende hoofdstukken zijn de resultaten van deze evaluatie uitgewerkt. Daarbij is het uitgaansleven op Urk vanuit verschillende perspectieven onderzocht en uitgesplitst naar de belangrijkste uitgaansvormen: uitgaan in (jeugd-)honken, uitgaan (bij vrienden) thuis, uitgaan in (commerciële) horeca en uitgaan in (paracommerciële) verenigingen. Per uitgaansvorm zijn de bevindingen geanalyseerd en zijn deelconclusies geformuleerd.

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste bevindingen uit de voorgaande hoofdstukken samengebracht in een aantal overkoepelende conclusies. De opbouw van deze conclusies sluit aan bij de oorspronkelijke doelstellingen van het project Veilig Uitgaan. Daarbij wordt beoordeeld in hoeverre de huidige aanpak heeft bijgedragen aan een uitgaansklimaat dat *gezonder, transparanter, veiliger, meer divers & sociaal* en *professioneler* is geworden.

Per doelstelling (*gezonder, transparanter, veiliger, meer divers & sociaal en professioneler*) worden de belangrijkste resultaten en ontwikkelingen besproken, waarbij de eerder geformuleerde deelconclusies als uitgangspunt dienen. Zo wordt er gekeken wat het beoogde doel was, wat het behaalde doel is en wat niet-behaalde doelen zijn.

6.1 Doelen project Veilig Uitgaan

In totaal zijn er 5 doelen gesteld voor het project Veilig Uitgaan, namelijk: uitgaan kan veiliger, uitgaan kan gezonder, uitgaan kan transparanter, uitgaan kan meer divers & sociaal en ten slotte uitgaan kan professioneler.

6.1.1 Veiliger

6.1.1.1 Beoogde doelen

Met de doelstelling 'veiliger' wordt beoogd om het uitgaansleven veiliger te maken door:

- Er voor andere locaties als horeca minstens zulke strenge regels gelden en worden nageleefd (vergunningstelsel of gedoogstelsel onder strikte voorwaarden). Denk aan max. aantal personen, openingstijden, brandveiligheid.
- Een goed horecaoverleg is ingericht met een actueel horecaconvenant, waarbij goede samenwerking plaatsvindt tussen horeca, gemeente, politie en andere partijen. Daarin o.a. opgenomen deurbeleid, collectieve beveiliging, ontzegging.
- Jongerenwerk een prominente rol heeft in het uitgaansgebied.
- Er meer sociale controle en collectieve verantwoordelijkheid in het uitgaansgebied is (meer dan van professionele partijen).
- Beleid, regelgeving en afspraken consequent worden gehandhaafd, zoals leeftijdsgrens voor uitgaan en gebruik middelen.
- Een keurmerk veilig uitgaan wordt ingevoerd voor horecagelegenheden
- Een exploitatievergunningstelsel in te voeren met bijbehorende Bibob-toets

6.1.1.2 Behaalde doelen

Op basis van de resultaten kan worden geconcludeerd dat een belangrijk deel van de doelstellingen binnen het doel 'veiliger' is bereikt. Het uitgaan in de commerciële horeca op Urk is de afgelopen jaren aantoonbaar veiliger, transparanter en professioneler geworden. Het intensiveren van het horecaoverleg en de totstandkoming van het nieuwe horecaconvenant 2026 hebben geleid tot een sterkere samenwerking tussen gemeente, horeca en politie. Het onderlinge vertrouwen is zichtbaar

toegenomen en er zijn duidelijke afspraken gemaakt over veiligheid, openbare orde, preventie en verantwoordelijkheid.

Ook de veiligheidsbeleving van jongeren laat een positieve ontwikkeling zien. Het aandeel jongeren dat zich veilig voelt tijdens het uitgaan is gestegen van 73,2% in 2023 naar 77,9% in 2026. Tegelijkertijd is het aantal jongeren dat aangeeft zelf of via vrienden vervelende ervaringen te hebben meegemaakt sterk afgenomen van 66,7% naar 37,7%. Professionals, horecaondernemers en politie herkennen deze ontwikkeling en schrijven deze mede toe aan de verbeterde samenwerking, de inzet van horecaontzeggingen, beveiligers (straatcoaches) en de duidelijke afspraken binnen het horecaconvenant.

Ook het doel om voor andere locaties dan de horeca, regels en voorwaarden te hanteren, is grotendeels bereikt. Het exploitatievergunningstelsel voor structurele groepsbijeenkomsten (honken) heeft volgens team Toezicht & Handhaving bijgedragen aan het terugdringen van overlast op het industrieterrein. Waar in het verleden sprake was van grootschalige feesten, middelengebruik en ernstige overlast, zijn deze signalen sterk afgenomen. Daarnaast komen uit gesprekken met professionals geen signalen naar voren dat honken momenteel leiden tot grote veiligheidsproblemen of maatschappelijke onrust.

Ook de inzet van de beveiligers (straatcoaches) draagt bij aan het behalen van de veiligheidsdoelstellingen. De beveiligers zijn structureel aanwezig in het uitgaansgebied en ondersteunen horecaondernemers, politie en gemeente bij het handhaven van regelgeving en gemaakte afspraken. Daarbij wordt onder andere toegezien op de openbare orde, verantwoord alcoholgebruik en de naleving van leeftijdsgrenzen. Hierdoor levert deze externe beveiliging een bijdrage aan een veilig en beheersbaar uitgaansklimaat.

6.1.1.3 Niet-behaalde doelen

Niet alle onderliggende doelstellingen zijn volledig gerealiseerd. Zo is uit de evaluatie niet gebleken dat een keurmerk Veilig Uitgaan daadwerkelijk is ingevoerd. Ook kan niet worden vastgesteld dat jongerenwerk een prominente rol heeft binnen alle uitgaansgebieden, maar er moet rekening mee gehouden worden dat deze doelstelling beperkt realiseerbaar is. Een groot deel van het huidige uitgaansleven vindt plaats op informele locaties, waar jongerenwerkers doorgaans geen toegang toe hebben, tenzij er toestemming wordt verleend. Ook op 'illegale' uitgaanslocaties, zoals niet vergunde honken, is hun aanwezigheid afhankelijk van uitnodiging of medewerking van betrokkenen. Binnen de reguliere horecagelegenheden is het jongerenwerk daarentegen wel zichtbaar aanwezig en wordt er actief geïnvesteerd in contact met jongeren en preventie. Hier leveren de outreachende jongerenwerkers een waardevolle bijdrage aan een veilig uitgaansklimaat.

Daarnaast is het doel om te komen tot meer sociale controle en collectieve verantwoordelijkheid vanuit de samenleving slechts gedeeltelijk bereikt. Het uitgaansleven van jongeren verschuift steeds meer van gereguleerde locaties, zoals horeca en honken, naar informele locaties zoals thuis en bij vrienden thuis onder de overkappingen. Uit de resultaten blijkt dat de betrokkenheid vanuit ouders sterk verschilt en niet altijd vanzelfsprekend is. Bovendien signaleren professionals dat toezicht, sociale controle en vroegtijdige signalering van problematisch gedrag in deze informele setting niet in alle gevallen vanzelfsprekend zijn dan binnen de commerciële horeca. De verschuiving naar de privésfeer kunnen daarom nieuwe veiligheidsvraagstukken met zich meebrengen.

6.1.1.4 Conclusie 'veiliger' Veilig Uitgaan

Alles overziend kan worden geconcludeerd dat de doelstelling 'veiliger' in belangrijke mate is bereikt. De samenwerking tussen gemeente, horeca, politie en andere partners heeft geleid tot een professioneler en veiliger uitgaansklimaat. De veiligheidsbeleving van jongeren is verbeterd, het aantal vervelende ervaringen is aanzienlijk afgenomen en de overlast vanuit honken en groepsbijeenkomsten

is verminderd. Ook zijn belangrijke randvoorwaarden gerealiseerd, waaronder een actueel horecaconvenant, horecaoverleg en een functionerend exploitatievergunningstelsel voor honken.

Tegelijkertijd laat de evaluatie zien dat jongeren elkaar steeds vaker ontmoeten in informele settings. Hierdoor verschuift de verantwoordelijkheid voor veiligheid deels naar de sociale omgeving van jongeren, met name naar ouders.

6.1.2 Gezonder

6.1.2.1 Beoogde doelen

Met de doelstelling 'gezonder' wordt beoogd om het uitgaansleven gezonder te maken door:

- Een gezondere uitgaanscultuur wordt gestimuleerd waarbij uitgaansvormen die minder zijn gericht op extensief middelengebruik worden gepromoot.
- Gezonde leefstijl wordt gepromoot.
- Hierdoor de homogeniteit in gewoonten wordt doorbroken en de groepsdruk voor nieuwe uitgaande jongeren afneemt.
- Partners zoals Waypoint en jongerenwerk een duidelijke rol hebben en pakken in het signaleren, doorverwijzen en adviseren.
- Jongeren op jonge leeftijd (begin tienerjaren) al worden voorgelicht over (gezond) middelengebruik en seksuele omgang.
- Er consequent toezicht en handhaving op middelengebruik plaatsvindt.
- Ondermijnende activiteiten zoals illegale drugs-, drank- en sigarettenhandel integraal wordt aangepakt.
- Er goede afspraken worden gemaakt met organisaties/gelegenheden waar het indrinken plaats vindt of die middelen verkopen. Denk hierbij aan sportclubs, verenigingsgebouwen, jeugdhonken, supermarkten en slijterijen.

6.1.2.2 Behaalde doelen

Een belangrijk resultaat is de invoering van het rookbeleid. Binnen de commerciële horeca wordt niet meer gerookt. Hierdoor wordt een gezonde leefstijl gepromoot. Bij verenigingen wordt het rookbeleid echter nog niet in alle gevallen nageleefd.

Daarnaast is het doel om partners een duidelijke rol te geven in signalering, advisering en doorverwijzing grotendeels gerealiseerd. Uit de resultaten blijkt dat zowel jongeren als ouders bekend zijn met organisaties en hulpverleners waar zij terecht kunnen bij vragen of problemen rondom uitgaan, middelengebruik of andere persoonlijke omstandigheden. Organisaties zoals Waypoint, Caritas en het jongerenwerk vervullen hierin een rol.

Ook zijn stappen gezet op het gebied van toezicht en preventie. Horecaondernemers werken samen binnen het horecaconvenant, hanteren gezamenlijke huisregels en zetten zich in voor naleving van de alcoholwetgeving. Professionals geven aan dat de samenwerking tussen gemeente, politie, horeca, jongerenwerk de afgelopen jaren is versterkt. Ten slotte investeert de gemeente via het programma DURF in preventielessen, ouderavonden, bewustwording en het monitoren van middelengebruik onder jongeren.

Daarnaast is het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2026-2029 opgesteld. Binnen deze aanpak wordt preventie gecombineerd met toezicht en handhaving. Er wordt door DURF en team Toezicht en Handhaving samen gewerkt aan preventie, bewustwording rondom alcoholgebruik en naleving van de Alcoholwet, door onder andere leeftijdscontroles en controles bij alcoholverstrekkers. Hiermee is een fundament gelegd voor een integrale aanpak van alcoholgebruik onder jongeren.

Daarnaast laten de resultaten zien dat de huidige preventieve aanpak effect heeft. Jongeren en ouders weten over het algemeen de weg te vinden naar organisaties zoals Caritas, Waypoint, Veerkracht en het jongerenwerk. Ook professionals benadrukken het belang van outreachend jongerenwerk, preventie en samenwerking tussen partners.

6.1.2.3 Niet-behaalde doelen

Niet alle beoogde doelen zijn volledig bereikt. Zo blijkt uit de resultaten dat alcoholgebruik onder jongeren nog sterk genormaliseerd is. Meer dan de helft van de jongeren geeft aan alcohol te gebruiken en zowel jongeren, ouders als professionals signaleren dat alcoholgebruik een vanzelfsprekend onderdeel is van sociale activiteiten en uitgaan. Daarnaast maken professionals zich zorgen over drugsgebruik onder jongeren. Hoewel het zelfgerapporteerde drugsgebruik relatief beperkt is, worden vanuit verschillende groepen signalen afgegeven dat drugsgebruik binnen bepaalde netwerken aanwezig is.

Ook blijkt dat het doel om uitgaansvormen te stimuleren die minder gericht zijn op middelengebruik nog onvoldoende is gerealiseerd. Er is aangegeven dat er behoefte is aan meer aantrekkelijke alternatieven voor jongeren die willen uitgaan zonder alcohol of drugs. Daarnaast is het doel om goede afspraken te maken met alle relevante uitgaanslocaties nog niet volledig behaald. De focus van Veilig Uitgaan heeft zich de afgelopen jaren onder andere gericht op horeca en honken. Verenigingen zijn minder nadrukkelijk betrokken geweest bij afspraken.

Uit gesprekken met jongeren blijkt dat alcoholgebruik op informele locaties regelmatig voorkomt en vaak voorafgaat aan een bezoek aan het oude dorp. Hierdoor vindt een deel van het middelengebruik plaats buiten locaties waar toezicht aanwezig is, met name alcoholgebruik.

Uit de gesprekken met ouders blijkt bovendien dat zij over het algemeen betrokken zijn en zicht hebben op hun kinderen, maar dat alcoholgebruik niet altijd als problematisch wordt beschouwd. Ouders waarschuwen jongeren vooral voor overmatig gebruik, terwijl het gebruik van alcohol op zichzelf minder vaak ter discussie wordt gesteld. Tegelijkertijd hebben ouders behoefte aan meer ondersteuning en voorlichting over middelengebruik.

6.1.2.4 Conclusie 'gezonder' Veilig Uitgaan

Geconcludeerd kan worden dat binnen de doelstelling 'gezonder' belangrijke resultaten zijn bereikt op het gebied van rookvrije uitgaanslocaties, preventie, signalering en samenwerking. Het horecaconvenant 2026 heeft gezorgd voor duidelijke afspraken tussen gemeente, horeca en politie over onder meer alcoholwetgeving en gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een gezond uitgaansklimaat. Daarnaast vervult DURF samen met organisaties zoals jongerenwerk Caritas en Waypoint een belangrijke rol in preventie, bewustwording, signalering en ondersteuning. De commerciële horeca en de vergunde honken zijn inmiddels rookvrij.

Middelengebruik blijft een aandachtspunt. Vooral alcoholgebruik is sterk genormaliseerd en wordt door velen als een vanzelfsprekend onderdeel van uitgaan gezien. Daarnaast worden door jongeren, horecaondernemers, jongerenwerkers en andere professionals signalen afgegeven over drugsgebruik binnen bepaalde groepen jongeren.

6.1.3 Transparanter

6.1.3.1 Beoogde doelen

Met de doelstelling 'transparanter' wordt beoogd om het uitgaansleven transparanter te maken door:

- Beleid wordt ontwikkeld en voorwaarden gesteld voor fysieke uitstraling van de horeca, door bijvoorbeeld terrassen te stimuleren of het afplakken van ramen te verbieden.
- Horeca meer geclusterd wordt zodat er een overzichtelijk horecagebied komt waardoor de drang je te conformeren naar gewenst gedrag vergroot wordt en toezicht eenvoudiger valt in te richten en uit te voeren.

6.1.3.2 Behaalde doelen

Op basis van de resultaten kan worden geconcludeerd dat het doel 'transparanter' Veilig Uitgaan in belangrijke mate is bereikt. Met name binnen de commerciële horeca zijn de afgelopen jaren stappen gezet op het gebied van samenwerking, duidelijkheid van afspraken en de zichtbaarheid van verantwoordelijkheden.

Een belangrijk resultaat is de totstandkoming van het horecaconvenant 2026. Dit convenant is gezamenlijk opgesteld door gemeente, politie en horecaondernemers en bevat duidelijke afspraken over veiligheid, openbare orde, naleving van wet- en regelgeving, preventie van middelengebruik en gezamenlijke verantwoordelijkheden. Door de intensivering van het horecaoverleg beschikken horecaondernemers bovendien over een vast aanspreekpunt binnen de gemeente en is de samenwerking tussen de betrokken partijen aantoonbaar verbeterd.

Verder zijn er door de horeca gezamenlijke huisregels opgesteld en gehanteerd, incidenten actief gemeld en horecaontzeggingen toegepast. Daarnaast draagt de inzet van beveiliging (straatcoaches) bij aan een zichtbare en duidelijke uitvoering van afspraken. Zowel professionals als jongeren herkennen deze ontwikkeling.

Daarnaast kan worden geconcludeerd dat het beleid groepsbijeenkomsten heeft bijgedragen aan meer transparantie. Waar voorheen sprake was van een gedoogsituatie, is met de invoering van het exploitatievergunningstelsel duidelijkheid ontstaan over wat wel en niet is toegestaan. Voor structurele honken gelden heldere voorwaarden en voor incidentele groepsbijeenkomsten bestaat een laagdrempelige meldingsregeling. Dat hiervan veelvuldig gebruik wordt gemaakt, met 458 gemelde incidentele groepsbijeenkomsten die voldeden aan de voorwaarden, wijst erop dat de regeling in de praktijk bekend is en voorziet in een behoefte.

Ook het doel om te komen tot een beter 'level playing field' tussen honken en de commerciële horeca is grotendeels bereikt. In honken vindt geen commerciële uitbating meer plaats en de commerciële horeca is positief over het huidige beleid groepsbijeenkomsten, doordat zij onder andere geen hinder ondervinden van de huidige sluitingstijden binnen de honken. Door duidelijke voorwaarden te stellen aan vergunningverlening, rookbeleid, toezicht en gebruik is meer gelijkheid ontstaan tussen verschillende vormen van uitgaan.

Enkele jongeren geven aan dat zij de sluitingstijden van de honken verruimd willen zien. Bij incidentele groepsbijeenkomsten en activiteiten in eigen bedrijfspanden bestaat soms onduidelijkheid over wanneer een melding of vergunning noodzakelijk is. De resultaten laten zien dat transparantie niet alleen wordt bepaald door regels en vergunningen. De invoering van het exploitatievergunningstelsel heeft geleid tot meer duidelijkheid, maar tegelijkertijd blijkt dat er nog vragen bestaan over de toepassing van de voorwaarden. Verder laten de resultaten zien dat open communicatie, wederzijds vertrouwen en gezamenlijke verantwoordelijkheid belangrijke succesfactoren zijn geweest binnen het project Veilig Uitgaan.

6.1.3.3 Niet-behaalde doelen

Momenteel wordt aan alle doelstellingen binnen het doel 'transparanter' gewerkt, maar nog niet alles is gerealiseerd. Het behalen van deze doelstellingen vergt tijd. Wel wordt binnen het omgevingsprogramma Oud Urk gewerkt aan een overzichtelijk horecagebied. Ook is er een terrassenbeleid opgesteld en zijn er met individuele horecaondernemers afspraken gemaakt over het afplakken van ramen.

6.1.3.4 Conclusie 'transparanter' Veilig Uitgaan

Concluderend is de doelstelling 'transparanter' Veilig Uitgaan grotendeels bereikt. Zowel binnen de horeca als binnen het beleid groepsbijeenkomsten zijn de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet richting meer duidelijkheid, zichtbaarheid en gezamenlijke verantwoordelijkheid.

De invoering van het horecaconvenant 2026, het horecaoverleg, de verbeterde samenwerking tussen gemeente, politie en horecaondernemers en de invoering van het exploitatievergunningstelsel hebben geleid tot heldere afspraken en een transparanter kader voor het uitgaansleven op Urk. Ook is sprake van een beter evenwicht tussen de commerciële horeca en honken, doordat vergelijkbare voorwaarden en verantwoordelijkheden gelden voor verschillende vormen van uitgaan. Daarnaast

wordt er binnen omgevingsprogramma Oud Urk gewerkt aan de fysieke uitstraling van het uitgaansgebied en clustering van horeca.

6.1.4 Meer divers & sociaal

6.1.4.1 Beoogde doelen

Met de doelstelling 'meer divers & sociaal' wordt beoogd om het uitgaansleven meer divers & sociaal te maken door:

- Horeca aantrekkelijker wordt dan jeugdhonken.
- Gezelligheidszones worden ingericht waarbinnen meer ruimte is voor terrassen en mogelijk ook evenementen.
- Collectieve acties/evenementen van horeca worden gestimuleerd (van een schaatsbaan op een pleintje tot het organiseren van een fish food festival etc.)
- Wordt toegewerkt naar clustering van horeca, bijvoorbeeld een horecaplein
- Meer verschillende soorten uitgaansgelegenheden gecreëerd worden die verschillende doelgroepen een plek geven (denk hierbij ook breder aan uitgaansgelegenheden zoals een pool en darts centrum, een bowlingbaan, een glow in the dark themed centrum, een karaokebar, een grand pub, een koffiebar, een whiskey bar, een christelijk ontmoetingscafé, ontmoetingsplekken voor alle groepen)

6.1.4.2 Behaalde doelen

Op basis van de resultaten kan worden geconcludeerd dat het doel 'meer divers & sociaal' Veilig Uitgaan gedeeltelijk is bereikt. Het wordt als positief gezien dat jongeren op Urk verschillende vormen van ontmoeting en vrijetijdsbesteding hebben. Zo kunnen ze uitgaan in de horeca, maar ook in vergunde honken en verenigingen. Daarnaast zijn er inmiddels zeven positieve initiatieven ondersteund, waaronder Kuppies, De Skuil, De Jeugdzolder, Festum, et cetera. Deze initiatieven laten zien dat er binnen de samenleving betrokkenheid bestaat bij het ontwikkelen van nieuwe ontmoetingsmogelijkheden voor jongeren. Ook gaan jongeren steeds meer uit in de privésfeer, namelijk thuis of bij vrienden thuis. Hierdoor zijn er meerdere mogelijkheden beschikbaar om elkaar te ontmoeten.

Verder blijkt dat er behoefte is aan de mogelijkheid voor structurele- en incidentele groepsbijeenkomsten op de aangewezen industrieterreinen van Urk. Het maximum van dertig structurele honken wordt niet volledig benut. Van de regeling voor incidentele groepsbijeenkomsten wordt veel gebruikgemaakt. Met 458 gemelde incidentele groepsbijeenkomsten die voldeden aan de voorwaarden, blijkt sprake van een behoefte aan laagdrempelige ontmoetingsplekken. Jongeren, ouders en professionals erkennen daarnaast de sociale waarde van honken als ontmoetingslocatie.

6.1.4.3 Niet-behaalde doelen

Uit de evaluatie blijkt dat niet kan worden geconcludeerd dat de horeca aantrekkelijker is geworden dan de (jeugd-)honken of andere informele ontmoetingsplekken.

Er kan worden vastgesteld dat er geen sprake is van een substantiële uitbreiding van het aantal verschillende soorten uitgaansgelegenheden. Zowel jongeren, ouders als professionals geven in grote meerderheid aan dat het huidige aanbod onvoldoende divers is. Verder noemen ze de behoefte aan voorzieningen zoals een gamehal, bowlingbaan, pool- of dartcentrum, openluchtbioscoop, ontmoetingscafé of andere laagdrempelige activiteiten. De behoefte van jongeren ligt niet uitsluitend bij méér uitgaanslocaties, maar vooral bij meer gevarieerde, betaalbare en toegankelijke ontmoetingsplekken. Jongeren geven aan dat ze behoefte hebben aan het ontmoeten van anderen buiten hun eigen vriendenkring om waar ze nu al mee samenkomen in de overkappingen.

Ook voor de doelstellingen rondom gezelligheidszones, clustering van horeca en het stimuleren van collectieve horeca-evenementen zijn op basis van de resultaten van de evaluatie onvoldoende aanwijzingen dat deze doelstellingen zijn gerealiseerd. Wel is er sprake van een goede samenwerking rondom bestaande evenementen met de horeca.

6.1.4.4 Conclusie 'meer divers & sociaal' Veilig Uitgaan

Alles overziend kan worden geconcludeerd dat het doel 'meer divers & sociaal' slechts gedeeltelijk is bereikt. Het is positief dat jongeren op Urk gebruik kunnen maken van verschillende vormen van ontmoeting, waaronder horeca, honken, verenigingen, positieve initiatieven en samenkomsten in de privésfeer. Ook blijft er behoefte bestaan aan structurele groepsbijeenkomsten (honken) en incidentele groepsbijeenkomsten als sociale ontmoetingsplek en blijkt uit de positieve initiatieven dat de samenleving bereid is te investeren in nieuwe vormen van ontmoeting.

Tegelijkertijd laten de resultaten zien dat jongeren, ouders en professionals het huidige uitgaansaanbod als onvoldoende divers ervaren. Het horeca-aanbod is de afgelopen jaren afgenomen, nieuwe initiatieven komen slechts beperkt van de grond en de behoefte aan alternatieve vormen van ontmoeting blijft groot.

6.1.5 Professioneler

6.1.5.1 Beoogde doelen

Met de doelstelling 'professioneler' wordt beoogd om het uitgaansleven professioneler te maken door:

- De lokale politiek en gemeente duidelijke visie en planvorming laat zien op uitgaan.
- Mensen worden meegenomen in de ambities en visie en alle betrokkenen een plek hebben in meedenken en meedoen; hierdoor wordt oud zeer en cynisme weggehaald het vertrouwen in de aanpak vergroot.
- Alle betrokken partijen beter samenwerken.
- De horecaondernemers worden geholpen en gestimuleerd om een hechte club te worden die ondernemerszin en creativiteit uitstraalt.
- Er meer geïnvesteerd wordt in de horecasector (tijd, planvorming, ideeën etc.); hierbij kan ook gedacht worden aan een rode loper benadering voor nieuwe horecaondernemers met goede plannen die welwillend en positief zijn.
- Er consequent toezicht en handhaving plaatsvindt.

6.1.5.2 Behaalde doelen

Met de uitvoering van het project Veilig Uitgaan is de afgelopen jaren zichtbaar geïnvesteerd in visieontwikkeling, samenwerking, structuur en professionalisering van het uitgaansbeleid op Urk.

Allereerst is sprake van een duidelijkere gemeentelijke visie en planvorming op het gebied van uitgaan. Met het project Veilig Uitgaan is een samenhangende aanpak ontwikkeld waarin veiligheid, gezondheid, transparantie, diversiteit en professionaliteit met elkaar zijn verbonden. Hiermee zijn belangrijke randvoorwaarden gecreëerd voor een toekomstbestendig uitgaansklimaat.

Daarnaast is de samenwerking tussen betrokken partijen aantoonbaar verbeterd. Het structurele horecaoverleg heeft geleid tot een hernieuwd vertrouwen tussen gemeente, horecaondernemers en politie. Ondernemers geven aan dat zij de gemeente als een betrouwbare partner ervaren en dat zij vroegtijdig worden betrokken bij ontwikkelingen, evenementen en beleidsvorming. Ook tijdens evenementen zoals Koningsnacht, Urkerdag en de Sinterklaasintocht wordt gezamenlijk verantwoordelijkheid genomen voor een veilig en aantrekkelijk uitgaansgebied.

De horecasector is de afgelopen jaren ook meer als collectief gaan opereren. Horecaondernemers trekken gezamenlijk op binnen het horecaconvenant, hanteren gezamenlijke huisregels, maken gebruik van horecaontzeggingen en zetten zich gezamenlijk in voor een veilig uitgaansklimaat.

Door de gezamenlijke inzet van horeca, politie, toezicht & handhaving, vergunningverlening en beveiliging (straatcoaches), worden incidenten vroegtijdig gesignaleerd, afspraken gehandhaafd en ontstaat meer uniformiteit in de uitvoering van beleid. Dit geldt niet alleen voor de horeca, maar ook voor het beleid rondom structurele- en incidentele groepsbijeenkomsten.

De invoering van het exploitatievergunningstelsel voor structurele groepsbijeenkomsten (honken) heeft daarnaast gezorgd voor meer structuur, duidelijkheid en professionaliteit. Er zijn nu duidelijke voorwaarden opgesteld, er vindt vergunningverlening plaats en er wordt actief toezicht gehouden op naleving van de regels. Ook de regeling voor incidentele groepsbijeenkomsten wordt veelvuldig gebruikt en laat zien dat er draagvlak is voor het beleid.

Verder hebben de gesprekken over het rookbeleid geleid tot een volledig rookvrije commerciële horeca. Dit heeft niet alleen geleid tot een gezonder uitgaansklimaat, maar laat ook zien dat gezamenlijke afspraken daadwerkelijk kunnen worden omgezet in concrete resultaten.

Tevens is gebleken dat via de subsidieregeling in samenwerking met het Willem Hoekstra Fonds, verschillende positieve initiatieven zijn ondersteund, zoals onder andere Kuppjen, De Skuil, Festum en De Jeugdolder. Deze initiatieven tonen aan dat gemeente en samenleving gezamenlijk investeren in nieuwe mogelijkheden voor ontmoeting.

De grootste kracht van het project Veilig Uitgaan ligt in de opgebouwde samenwerking tussen gemeente, horeca, politie, toezicht & handhaving, vergunningverlening, jongerenwerk, Caritas, het bondgenotenoverleg, beveiliging (straatcoaches) en andere maatschappelijke partners. Het structurele horecaoverleg en het bondgenotenoverleg bieden een waardevolle overlegstructuur om ontwikkelingen vroegtijdig te signaleren en gezamenlijk te werken aan oplossingen. Ten slotte blijkt uit de evaluatie dat de samenwerking binnen de horeca sterk is verbeterd.

6.1.5.3 Niet-behaalde doelen

Ondanks de ontwikkelingen zijn niet alle doelen volledig gerealiseerd. Er is veel geïnvesteerd in samenwerking, overleg en professionalisering. Tegelijkertijd is gebleken dat het aantal horecagelegenheden op Urk is afgenomen. Ook heeft de investering in de horecasector er niet toe geleid dat er meer horecagelegenheden zijn bijgekomen. Daarnaast blijkt dat de verdere ontwikkeling binnen de verenigingen nog niet is afgerond. Uit de resultaten komt naar voren dat verenigingen niet in alle gevallen voldoende geldende wet- en regelgeving naleven.

6.1.5.4 Conclusie 'professioneler' Veilig Uitgaan

Alles overziend kan worden geconcludeerd dat de doelstelling 'professioneler' Veilig Uitgaan grotendeels is bereikt. Sinds de start van het project Veilig Uitgaan is een duidelijke professionaliseringsslag gemaakt. De samenwerking tussen gemeente, horeca, politie, toezicht & handhaving, vergunningverlening, beveiliging, jongerenwerk en andere partners is aanzienlijk verbeterd. Het vertrouwen tussen partijen is gegroeid, er zijn structurele overlegvormen ingericht en belangrijke beleidsproducten zoals het horecaconvenant 2026 en het exploitatievergunningstelsel voor honken zijn gerealiseerd.

Ook de uitvoering van beleid is professioneler geworden. Er vindt structureel toezicht en handhaving plaats, de samenwerking tussen betrokken organisaties is versterkt en er worden gezamenlijk afspraken gemaakt. De inzet van beveiligers (straatcoaches), horecaontzeggingen en het rookvrije uitgaansklimaat dragen hier zichtbaar aan bij.

De algemene conclusie is dan ook dat een stevig fundament voor een professioneel uitgaansklimaat is gelegd.

6.2 Beleidsproducten Veilig Uitgaan

Voor de uitvoering van het projectplan zijn destijds een aantal beleidsproducten geconcretiseerd:

- Geactualiseerd honkenbeleid
- Exploitatievergunningstelsel
- Preventie- en handhavingsplan (middelenverkoop- en gebruik)
- Horecaconvenant
- Terrassen- en evenementenbeleid
- Nieuwe gebiedsvisie waarin veilig uitgaan integraal is opgenomen.
- Bijdrage inrichting Port of Urk ('parkmanagement') en Zeeheldenwijk
- Visie op economische doorontwikkeling
- Analyse en beleidsadvies vanuit DURF (vanuit cijfers en gesprekken)
- Doorontwikkeling jongerenwerk

Al met al zijn de beleidsproducten nagenoeg allemaal behaald. De behaalde beleidsproducten worden hieronder toegelicht.

Allereerst blijkt uit de evaluatie dat het beleid groepsbijeenkomsten (honkenbeleid) is doorontwikkeld en nog actief wordt toegepast. Vergunningen worden hierbij verleend onder voorwaarden en deze worden gehandhaafd. Ten tweede heeft het exploitatievergunningstelsel bijgedragen aan het voorkomen van excessen en het terugdringen van overlast op de aangewezen industrieterreinen. Wel wordt geadviseerd om een langetermijnvisie te ontwikkelen op de positie van structurele groepsbijeenkomsten (honken) en incidentele groepsbijeenkomsten binnen het beleid groepsbijeenkomsten. Ten derde is het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2026-2029 opgesteld. Ten vierde is het horecaconvenant volledig gerealiseerd. Deze is op 17 februari 2026 ondertekend door gemeente, politie en horecaondernemers. Dit convenant bevat afspraken over veiligheid, preventie, samenwerking en openbare orde. Ten vijfde is het terrassenbeleid vastgesteld en wordt er binnen team Vergunningen gewerkt aan het evenementenbeleid. Ten zesde wordt binnen het omgevingsprogramma Oud Urk gewerkt aan een nieuwe gebiedsvisie die binnen veilig uitgaan wordt behandeld. Verder is het beleidsproduct 'Analyse en beleidsadvies vanuit DURF' gerealiseerd. Ten slotte is het beleidsproduct 'Doorontwikkeling jongerenwerk' nog steeds in ontwikkeling. Er is een coördinator jeugd binnen team Veiligheid aangesteld en zijn er 2 outreachende jongerenwerkers aangesteld.

6.3 Toekomstige invulling project Veilig Uitgaan

Het project Veilig Uitgaan was vanuit de bestuursopdracht opgezet als een tijdelijk project. Op basis van de uitkomsten van deze evaluatie wordt voorgesteld het project per 1 januari 2027 formeel af te ronden. De bestuursopdracht 'Veilig Uitgaan op Urk' had tot doel om transparant, verantwoord en veilig uitgaan op Urk als norm te stellen en te realiseren, door het vormgeven van een integrale visie en samenhangend gemeentelijk beleid. Aan de doelstellingen in de bestuursopdracht is voldaan.

De bijbehorende overlegstructuren die onderdeel uitmaakten van het project, kunnen worden ondergebracht in een ambtelijke werkgroep. Er blijkt dat de verdere uitwerking van het onderwerp veilig uitgaan een blijvende prioriteit is binnen de gemeente Urk. Er zal nader worden bepaald binnen welk team de coördinatie en verantwoordelijkheid voor deze ambtelijke werkgroep het beste kan worden ondergebracht. De stuurgroep kan worden opgeheven, omdat dit een projectgebonden overlegvorm betreft.

Bijlages:

- A – Uitkomsten onderzoek project Veilig Uitgaan 2026
 - A1 – Totaalrapport enquêtes Veilig Uitgaan Urk 2023
 - A2 – Resultaten jeugd en jongeren (Enquête Veilig Uitgaan 2026)
 - A3 – Resultaten ouders (Enquête Veilig Uitgaan 2026)
- B – Beleid groepsbijeenkomsten 2024
- C – Projectplan Veilig Uitgaan
 - C1 – Collegebesluit projectplan Veilig Uitgaan
 - C2 – Veilig Uitgaan op Urk in drie fasen – samenvatting en tijdlijn
- D – Beleidsregels jeugdhonken Urk 2017
- E – Beleidsregels jeugdhonken Urk 2019
- F – Motie ‘zorg om jeugdhonken’
- G – Evaluatieverslag Jeugdhonkenbeleid
- H – Bestuursopdracht Veilig Uitgaan op Urk
 - H1 – Raadsbesluit bestuursopdracht veilig uitgaan op Urk
 - H2 – Raadsvoorstel bestuursopdracht veilig uitgaan op Urk
- I – Beleidsnotitie groepsbijeenkomsten Lemster-, Kamper- en Zwolsehoek
 - I1 – Raadsvoorstel groepsbijeenkomsten
- J – Raadsbesluit + raadsvoorstel APV-wijziging exploitatievergunningenstelsel
 - J1 – Beleidsdocument uitwerking groepsbijeenkomsten (t.k.n.)
 - J2 – Beleid groepsbijeenkomsten 2024
- K – Preventie en Handhavingsplan Alcohol 2026-2029
- L – Raadsvoorstel positieve initiatieven Veilig Uitgaan/DURF
- M – Rapport evaluatie versterking positieve initiatieven Veilig Uitgaan/DURF
- N – Horecaconvenant 2026